

Mekényes Község Önkormányzata

a "Közalkalmazottak jogállásáról szóló" 1992. évi XXXIII. törvény 20/A. § alapján
pályázatot hirdet

Mekényes Község Önkormányzata

Falugondnok

munkakör betöltésére.

A közalkalmazotti jogviszony időtartama:

határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony

Foglalkoztatás jellege:

Teljes munkaidő

A munkavégzés helye:

Baranya megye, 7344 Mekényes, Fő utca 115.

A munkakörbe tartozó, illetve a vezetői megbízással járó lényeges feladatok:

Falugondnoki feladatok elvégzése a vonatkozó jogszabályokban írtak és a Fenntartó által elfogadott szakmai programban írtak szerint.

Illetmény és juttatások:

Az illetmény megállapítására és a juttatásokra a "Közalkalmazottak jogállásáról szóló" 1992. évi XXXIII. törvény rendelkezései az irányadók.

Pályázati feltételek:

- Középfokú képesítés, falu- és tanyagondnoki képzettség,
- B kategóriás gépkocsi-vezetői gyakorlat - Legalább 5 év feletti szakmai tapasztalat,
- B kategóriás jogosítvány,
- Magyar állampolgárság
- Cselekvőképesség
- Egészségügyi alkalmasság

A pályázat elbírálásánál előnyt jelent:

- Empátia
- Jó kapcsolatteremtő képesség
- Helyismeret

A pályázat részeként benyújtandó iratok, igazolások:

- Önéletrajz
- Szakképzettséget igazoló bizonyítványok
- 3 hónapnál nem régebben kiállított erkölcsi bizonyítvány
- Vezetői engedély
- Nyilatkozat arról, hogy adatait a pályázat elbírálói megismerhetik.
- Nyilatkozat arról, hogy a pályázatának elbírálását nyilvános, vagy zárt ülésen kéri-e.
- Amennyiben a szükséges szakképzettséggel nem rendelkezik, nyilatkozat arról, hogy a falu- és tanyagondnoki képzést elvégzi; ennek részletes feltételeit a felek tanulmányi szerződésben rögzítik.

A munkakör betölthetőségének időpontja:

A munkakör a pályázatok elbírálását követően azonnal betölthető.

A pályázat benyújtásának határideje: 2019. január 7.

A pályázatok benyújtásának módja:

- Postai úton, a pályázatnak a Mekenyes Község Önkormányzata címére történő megküldésével (7344 Mekenyes, Fő utca 115.). Kérjük a borítékon feltüntetni a pályázati adatbázisban szereplő azonosító számot: Mek/234 /2018 , valamint a munkakör megnevezését: Falugondnok.
- Elektronikus úton dr. Morvay Klaudia részére a jegyzo@magocs.hu E-mail címen keresztül

A pályázat elbírálásának módja, rendje:

A pályázatokat Mekenyes Község Önkormányzat Képviselő-testülete bírálja el és nevezi ki a falugondnokot.

A pályázat elbírálásának határideje: 2019. január 11.

A pályázati kiírás további közzétételének helye, ideje:

- Mekenyes Község Önkormányzat hirdetőablái - 2018. december 21.
- www.mekenyes.hu - 2018. december 21.
- Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatal hirdetőablája - 2018. december 21.

A munkáltatóval kapcsolatban további információt a www.mekenyes.hu honlapon szerezhet.

Nyomtatás

dr. Morvay Klaudia

Feladó: Zámbó Noémi <zambo.noemi@gmail.com>
Küldve: 2019. január 5. 12:58
Címzett: jegyzo@magocs.hu
Tárgy: Falugondnoki állás - Zámbó László
Mellékletek: IMG_1346.JPG; IMG_1350.JPG; IMG_1347.JPG; Zámbó László önéletrajz.pdf; IMG_20190102_163347.jpg; IMG_20190102_163512.jpg; IMG_20190102_163544.jpg

Tisztelt Jegyzőasszony!

A Mekényesen meghirdetett falugondnoki állásra szeretnék jelentkezni. Mellékletben küldöm a szükséges dokumentumokat.

Tisztelettel

Zámbó László

Ezen önéletrajzot a meghirdetett falugondnoki állás betöltése céljából írom.

Zámbo László vagyok, Mekényesen születtem 1964. évi. Azóta is itt élek, itt jártam óvodába és iskolába.

Dolgozni 1980-ban kezdtem az akkor épülő alsómocsoládi húsüzemben. Szerencsére mindig volt munkám és biztos megélhetése a családomnak.

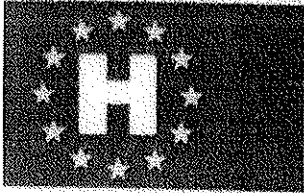
Családot 1988-ban alapítottam, és két lányunk született. Idősebb lányom Budapesten él és dolgozik, a kisebbik lányom a Pécsi Tudományegyetemen tanul.

Jómagam a munkáim kapcsán mindig emberekkel foglalkoztam, hiszen több évtizeden keresztül kereskedelemben tevékenykedtem értékesítési

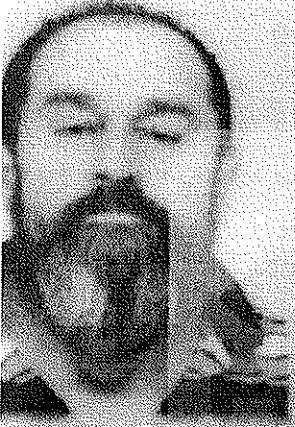
üzletkötőként. Ezáltal több megye számos településén alakultak ki jó kapcsolataim. A pályafutásomat, illetve eddigi munkáimat tekintve sikeresnek mondhatom magam, melyet sok jó eredménnyel igazolhatok.

Ezért jelentkezem az állásra, mivel szeretném a falu gondjait és a szükséges teendőket ellátni, lehetőségeimhez mérten segíteni, amennyiben lehetőséget kapok rá. Munkáim során közel 30 év gépkocsi vezetői gyakorlatra tettem szert.

Kérem tisztelettel mindezek figyelembe vételét az állásra beadott pályázatom elbírálásánál.

MAGYARORSZÁG VEZETŐI ENGEDÉLY

1. ZÁMBÓ

2. IASZLÓ

3. [REDACTED] MEKÉNYES

4(a). 2018. 10. 31.

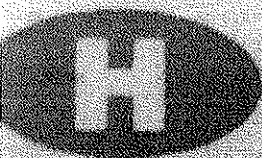
4(c). BELUGYMINISZTERIUM

4(b). 2023. 10. 17.

5. [REDACTED]

7.

[Handwritten signature]

9. A B

2018.10.31

Allamp HUN

4000022-1008032-02-1090241852

U348899

	9.	10.	11.	12.
AM		03.06.83.	17.10.23.	-
A1		03.06.83.	17.10.23.	101
A2		03.06.83.	17.10.23.	101
A		03.06.83.	17.10.23.	101
B1		17.04.89.	17.10.23.	101
B		17.04.89.	17.10.23.	101
C1	-	-	-	-
C	-	-	-	-
D1	-	-	-	-
D	-	-	-	-
BE	-	-	-	-
C1E	-	-	-	-
CE	-	-	-	-
D1E	-	-	-	-
DE	-	-	-	-
T		17.04.89.	17.10.23.	185
K		03.06.83.	17.10.23.	186

Adószám: 380511

Tárgyalás száma: 108230 20 2016

BIZONYÍTVÁNY

ZAHBÓ LÁSZLÓ
ZAHBÓ LÁSZLÓ
MEKÉNYES

Születési idő: 1964. 04. 01.

NARVAL KFT
2019 SZIGETÚJFALU, ARANY F. U. 13
E-000877/2014/A001

NARVAL KFT
2019 SZIGETÚJFALU, ARANY F. U. 13
E-000877/2014/A001

ellenmunkái számai vizsgabizottság előtt számai vizsgálati.

Ellenőrzés: 5 db

Er a Bizonyítvány a vállalkozás az 2013. évi XLIV. törvény 9. § 2. bekezdésben az Országos Repülés Igazgatóság megalakításáról

32 341 01
TOLTÓÁLLHOS-KEZELŐ

vállalkozás részvételének vállalkozás részvétel

Ellenőrzés: 5 db

SZEKSZÁRD 2016. 03. 16.

[Handwritten Signature]
Szakmai Vizsgálóbizottság
Elnök

[Handwritten Signature]
A vizsgabizottság vezetője

dr. Morvay Klaudia

Feladó: Balázs Tibor <balazstibor69@gmail.com>
Küldve: 2018. december 23. 11:52
Címzett: info@mekenyeshu.hu; jegyzo@magocshu.hu
Tárgy: Falugondnok Pályázat
Mellékletek: Hozzájárulás, Nyilatkozat.odt; Hozzájárulás.odt; Erkölcsei bizonyítvány.jpeg; Ig..jpeg; Ig.2.jpeg; Kinevezés 1988.jpg; Nemzetőr őrnagy Kinevezés.jpeg; Kinevezés Magyar Csendőr.jpg; PROVIDENT OKLEVÉL.jpg; Fényképes KISÉRŐ LEVÉL.odt; Fényképes Önéletrajz.odt

vitész Balázs Tibor Nyá. Katona.

Falugondnok Pályázatot terjeszték elő.

A "Közalkalmazottak jogállásáról szóló" 1992. évi XXXIII törvény 20/A. • alapján pályázatot hirdet Mekenyes Község Önkormányzata Falugondnok munkakör betöltésére

A közalkalmazotti jogviszony időtartama: határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony Foglalkoztatás
jellege: Teljes munkaidő A munkavégzés helye: Baranya megye, 7344 Mekenyes, Fő utca 115

Mekenyes Község Önkormányzata
Székhely: 7344 Mekenyes Fő utca 115.
Telefon: 06-72/459-672
Fax: 06-72/459-672
E-mail cím: info@mekenyeshu.hu

Tisztelt, Major Ottó Polgármester ur

Tisztelt, dr. Morvai Klaudia Jegyző

Tisztelt, Mekenyes Község Önkormányzata.

Balázs Tibor Nyugállományú Katona falugondnoki tevékenység vezetésére, pályázatot terjeszték elő.
(nyugdíj melletti kiegészítőtevékenység)

Jelenleg *falugondnoki* képeztésem, még nincs, de vállalom megszerzését.

Sajnos, a stabilnak gondolt házasságom a múlt év őszén felbomlott. - ezért, szeretnék földrajzilag is viszonylag távoli településen munkát vállalni.

Kérem, benyújtott pályázatom támogatását.

igyekszem minden okmányt, dokumentumot megküldeni, ha mégis kimaradna, az elküldött anyagból jelzésre álok rendelkezésre, és rövid időn belül megküldöm.

Kérem, visszajelzést küldeni szíveskedjenek ! - Köszönöm !

Rétság, 2018. 12. 23.

v. Balázs Tibor *falugondnok* pályázó

KÍSÉRŐLEVÉL

Balázs Tibor Nyugállományú Hivatásos Katona. Nemzetőr őrnagy
Nemzetes Vitéz (2015.10.17, JÁK, Vitézi Rend Nemzetvédelmi Tagozat.)
A Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület, Rétság, Városi tb. Őrsparancsnok.
Mindszenty József Történelmi Nemzetőrség, Alapító Tagja. Valamint: Polgárőr
Szül: Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Szikszó város
Lakcím: 2
Tartózkodási, elérhetőségi lakcím: z.
Tel: +36
E-mail:
<http://halfi.atw.hu>

Tisztelt, Hölgem / Uram !

Mellékelt önéletrajzomból kitűnik, hogy sokéves oktatói, parancsnoki tapasztalattal rendelkezem, az emberi kapcsolatok, (ill. a katonai terhelhetőség területén)
Munkámban mindig a kihívást láttam, s folyamatosan arra törekedtem, hogy az aktuális szakaszomból, alegységből , a Katonából, a lehető legjobb értékeket hozzam a felszínre. A huszonéves fiatalok nevelése, nem könnyű feladat. Személyes elbeszélgetések alkalmával sok olyan információhoz jutottam amelyet felhasználhattam a mindennapi tevékenységeink szervezésében, valamint a végrehajtásnál.
De, kizárólag a szakasz, alegység, A katona, (az ember) érdekeinek figyelembe vételével.

Belekóstoltam a vegyvédelem-i terület, néha szövevényes világába.
(1995.május.8. -2012.dec.31. tevékenykedtem. Al-Vállalkozóként.)
A 2012.-es Vagyonvédelmi törvény (Nyugállományú Ht. Katonákra vonatkozó változása miatt.)
vállalkozásom feladtam.
A továbbiakban 2016. szeptember 16.-ig. Alkalmazotti szerződéssel folytattam a vagyonvédelemmel összefüggő tevékenységet.

A vagyonvédelem-i tevékenység mellett, Párhuzamosan, (-alvállalkozói)
Megbízásos státuszban, a GROUP-4 Matáv-ór - riasztórendszer, behatolás jelző,
- telepítés, felügyelet, -időszakos karbantartási feladatait végeztem.
Referencia: 2004. július. Nógrád megye, Szécsénke, Polgármesteri Hivatal, -és Könyvtár.
A riasztó, behatolás jelző, megfigyelő rendszer telepítő cégek, látványos számbeli növekedése, a tervezési, telepítési díjak nagymértékű zsurgorodása a megbízások csökkenését eredményezte.

Ezért, szintén kiegészítő tevékenységként,

- a PROVIDENT PÉNZÜGYI Zrt. Nógrád megyei Területi Képviselő.

Kölcsönök, kihelyezése, kapcsolattartás az ügyfelekkel. Heti részletek, begyűjtése. Heti elszámolás, illetve heti / havi statisztika készítése a Megyei területi igazgatóság felé.

Valamint, kiegészítő jelleggel a Magyar Posta rétsági területi csomag, és értékkezelés. Az év végi megnövekedett postai szállítási feladatokat végeztem. 2016. november- december. Alkalmazotti szerződéssel.

2017.októberében elváltam a feleségemtől. Szüleimhez költöztem Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Forró nevű kis-községbe.

Köszönöm, megtisztelő figyelmét.

RÉTSÁG. 2018. 12. 23.

Tisztelettel: Balázs Tibor

BALÁZS TIBOR
Nyá. Katona.
Falugondnok Pályázó

Hozzájárulási nyilatkozat !

Hozzájárulok, előterjesztett pályázatom NYÍLT ülésen történő ismertetéséhez,
illetve,

- elbírálással szorosan összefüggő felhasználásához.

Valamit.

NYÍLATKOZAT !

Nyilatkozom :

Az előírt képesítés megszerzését, VÁLLALOM !

Rétság, 2018. 12. 23.

Balázs Tibor Falugondnok pályázó.

BALÁZS TIBOR
Falugondnok Pályázó

Hozzájárulási nyilatkozat !

A pályázati adatbázisban szereplő azonosító szám: Mek/234 /2018 , valamint a munkakör megnevezése: Falugondnok

A Falugondnok pályázattal összefüggő adatkezelés

Balázs Tibor **Falugondnok** pályázó *hozzájárulok* okmányaim, dokumentumaim, a pályázattal összefüggő, és a szükséges mértékű felhasználásához, kezeléséhez.

Egyben tisztelettel, felkérem: dr. Morvai Klaudia Jegyző Asszonyt

- irataim kezelésére.

RÉTSÁG, 2018. 12. 23.

Balázs Tibor falugondnok pályázó

HATÓSÁGI ERKÖLCSI BIZONYÍTVÁNY

BELÜGYMINISZTERIUM

IGAZOLOM, HOGY

BALÁZS TIBOR

Szikszó,

anyja szül. neve.

magyar állampolgár

em.2.ajtó alatti lakos

a büntügyi nyilvántartási rendszer adatai alapján

büntetlen előéletű, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott feltételeknek megfelel, valamint vele szemben a 20. § (2d) és (2e) bekezdésében meghatározott kizáró okok nem állnak fenn, továbbá nem áll foglalkozástól vagy tevékenységtől eltiltás hatálya alatt.

Budapest, 2018. július 26.

Dr. Korom Rita
főosztályvezető

Ervényes a kiállításától számított 90 napig. A hatósági erkölcsi bizonyítvány a személyazonosság egyidejű igazolásával használható fel. A hatósági erkölcsi bizonyítvány tartalmát az ellenkező bizonyításig mindenki köteles elfogadni. Jogszélemre hivatkozással az érintett személy közigazgatási pert indíthat a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál. A keresetlevelet a bizonyítvány kézhezvételétől számított harminc napon belül a Belügyminisztérium Büntügyi Nyilvántartó Hatóságánál kell előterjeszteni vagy ajánlott küldeményként postára adni. A hatósági erkölcsi bizonyítvány kizárólag a kérelmező által a hatósági erkölcsi bizonyítvány iránti kérelmével megjelölt és igazolni kívánt tények kimutatására szolgál.

ADATVÉDELMI ZÁRADÉK

A hatósági erkölcsi bizonyítványban átadott személyes adatok az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény szerinti különleges (büntügyi személyes) adatokat is tartalmaznak, ezért a felhasználó azokat jogszerűen kizárólag az adatigénylés alapjául szolgáló eljárásban, a büntügyi nyilvántartási rendszerrel, az Európai Unió jogállamának bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a büntügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvényben meghatározott célból használhatja fel, illetve kezelheti. A hatályos adatvédelmi és adatbiztonsági előírások megsértése esetén (különös tekintettel a jogosulatlan és a céltól eltérő adatkezelésre) büntetőjogi, polgári jogi és munkajogi (fegyelmi) felelősség terheli.

062935247

821307556473

MAGYARORSZÁG / HUNGARY
SZEMÉLYAZONOSÍTÓ IGAZOLVÁNY / IDENTITY CARD

Családi és utónév/Family name and Given name:
BALÁZS TIBOR

411405X

Nem/Sex: **FÉRFI / M** Állampolgárság/Nationality: **HUN**
Születési idő/Date of birth:
Érvényességi idő/Date of expiry:
Okmányazonosító/Doc. No.:

CAH
Aláírás/Signature:

MAGYAR HONVÉDSÉG
Hungarian Defence Forces
KATONAI NYUGDÍJAS IGAZOLVÁNY
Military Pensioner ID Card

Név / Name
Balázs Tibor
Rendfokozat / Rank
ny. őrnagy - Sergeant (OR-5)

NYUGÁLLOMÁNYU KATONA
Retired

VEZETŐI
ENGEDÉLY

MAGYAR
KÖZTÁRSASÁG

1. BALÁZS
2. TIBOR
- 3.
- 4(a)
- 4(b)
- 5.
- 7.

NYILVANTARTÓ HIVATAL

9. B

LAKCÍMET IGAZOLÓ
HATÓSÁGI IGAZOLVÁNY

Családi és utónév: **BALÁZS TIBOR**

Születési hely, idő: **MAGYARORSZÁG**
Anyja neve: **BAJY ETELKA**
Lakóhely:

Bejelentési idő:

Kiállító hatóság: Okmányiroda, RÉTSÁG

2005.06.10

T A K I V O N I A T

A MAGYAR NÉPHADSEREG SZEMÉLYÜGYI FŐCSOPORTFŐNÖKÉNEK

0500 számú

LEPÁRANCSÁBÓL

személyi állományba vonathozólag

Budapest, 1988 július 27. napján.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1971. évi 10. számú törvényerejű rendelete 33.

§ (1) és (2) bekezdési alapján Balázs Tibor őrmester

szolgálati idejének kezdőnapja: 1987. év szeptember hó 07. nap.

A kivonat hiteles:

Bp. 1988 július hó 12. n.

osztályvezető

P. H. 57

H. Kovács Imre vezérőrnagy
Magyar Néphadsereg
személyügyi főcsoportfőnöke

„A néppel tűzön vízen át”

MAGYAR NEMZETŐRSÉG

FŐPARANCSNOKÁNAK

.....201/2015.....számú parancsa

KINEVEZÉSI OKIRAT

BALÁZS TIBOR

.....
(szül.:

.....
anyja neve

bajtársat
a mai napon kinevezem

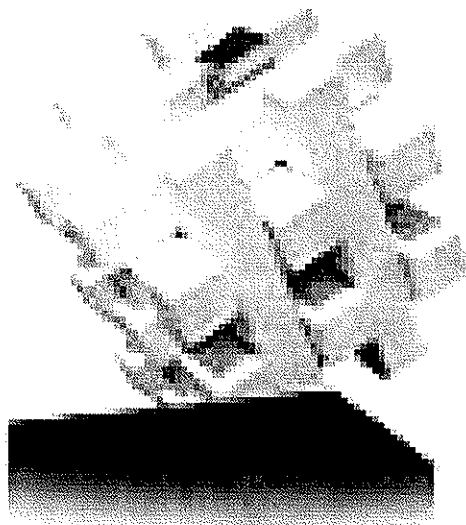
ŐRNAGY

rendfokozatra

Csömör, 2015.07.19.

Dömötör Zoltán
v.l. Dömötör Zoltán
nemzetőr vezérezredes
elnök, főparancsnok

OKLEVÉL

PROVIDENT PÉNZÜGYI ZRT.

KIVÁLÓSÁG AZ ÜGYFÉLÉNSZOLGÁLTATÁSBAN
VEGYESEN NYÚJTOTT KIEMELKEDŐ
TELJESÍTMÉNYTÉRT

BALAZS TIBOR
RÉSZÉRE

NAGYVÁLLALATI KATEGÓRIA
SZEMÉLYES ÜGYFÉLÉNSZOLGÁLTATÁS
ELTÉLTÉSE
2011

Tibor Balázs
Egyesített Ügyfélszolgálat

Tibor Balázs
Egyesített Ügyfélszolgálat

Tibor Balázs
Egyesített Ügyfélszolgálat

PROVIDENT

KIVÁLÓSÁG
A HÍRŐRZÉS ÉS AZ ÜGYFÉLÉNSZOLGÁLTATÁS TERÜLETÉN
2011

2011

Magyar Nemzeti Szociális Biztosítási
Intézet és Nemzeti Szociális
Központok Hivatala Budapest

1981 - 1982

Elnöki határozat

Dr. Balázs Tibor, elnökhelyettes, III.

1. Magyar Nemzeti Szociális Biztosítási Intézet és Nemzeti Szociális Központok Hivatala

REZSÁG

2. Az 1981. évi rezsaárak megállapítása

3. A rezsaárak megállapításának

4. A rezsaárak megállapításának

5. A rezsaárak megállapításának

6. A rezsaárak megállapításának

7. A rezsaárak megállapításának

8. A rezsaárak megállapításának

9. A rezsaárak megállapításának

Budapest, 1981. 08. 05.

Dr. Balázs Tibor

Elnök

Budapest, 1981. 08. 05.

Dr. Balázs Tibor

Elnök

Élhető Észak-Hegyhát

-az Észak-Hegyháti Mikrotérség Bűnmegelőzési Stratégiája-

Tartalom

1. Lépés -Váltás az Észak-Hegyháti Mikrotérségben.....	4
2. A Bűnmegelőzés, a bűnmegelőzési stratégia.....	5
2.1. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013-2023).....	5
2.2. A bűnmegelőzés területei, fontossága.....	7
2.3. A bűnmegelőzési stratégia célja.....	8
2.4. Stratégiát meghatározó alapelvek.....	9
2.5. A stratégia jogi alapjai.....	9
2.6. A stratégia módszertani alapjai.....	10
3. A közbiztonság.....	10
3.1. Az elmúlt évtized bűnözésének néhány jellemzője.....	10
3.1.1. Biztonság, közrend, közbiztonság.....	12
3.1.1.1. A biztonság.....	13
3.1.1.2. A biztonság alkotóelemei a szubjektív és az objektív biztonság.....	14
3.1.1.3. A közrend és a közbiztonság.....	16
3.1.1.4. A közbiztonsági stratégia.....	17
3.1.1.5. A rendvédelem.....	18
3.2. A bűnmegelőzési tevékenység néhány kiemelt szereplője.....	20
3.2.1. A rendőrség.....	21
3.2.2. A Közhatalossági és Bűnmegelőzési Bizottságok.....	22
3.3.3. Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács.....	22
3.3.4. ORFK- Országos Baleset-megelőzési Bizottság.....	23
4. Akeletérületünk, az Észak-Hegyhát bemutatása.....	24
4.1. Észak-Hegyhát települései.....	24
4.1.1. Alsómocsolád.....	24
4.1.2. Bikal.....	25
4.1.3. Mágocs.....	26
4.1.4. Mekenyes.....	26
4.1.5. Nagyhajmás.....	27
4.2. A térség fejlesztéspolitikai besorolása.....	28
4.3. Népeség, demográfia.....	29
4.4. Földrajzi helyzet.....	30
4.5. Képzettség-szint.....	31
4.6. Intézményi ellátottság az oktatás területén a mikrotérségben.....	32
4.7. Gazdasági helyzet.....	34
4.7.1. A járás gazdasági helyzetének vizsgálata.....	35

2018.

4.7.2.	A mikrotársaság gazdasági öröksége, sajátosságai	36
4.7.3.	Foglalkoztatottság	37
4.7.4.	Munkalehetőségek	37
4.8.	Szociális gondoskodás	38
4.9.	Hagyományok	41
4.10.	Civil társadalom	42
5.	Az együttműködés előzményei, definiált kifizési pontok	43
6.	A térség közbiztonsági helyzetképe, bűnmegelőzési feladatai	45
6.1.	Az önkormányzás lényege	45
6.2.	A közbiztonság	46
6.3.	A megelőzési felfogás	46
6.4.	A térség közbiztonsági jellemzői	47
6.4.1.	Akcióterület, mint körzeti megbírói terület	47
6.4.3.	Bűnügyi helyzet az Észak-Hegyháti Mikrotársaságban	51
6.4.4.	Ismeretté vált bűncselekmények száma települési megoszlásban	51
6.4.5.	Bűncselekmények főcsoportonkénti megoszlása	54
6.5.	Következtetések	55
6.6.	Beavatkozási területek, célok, intézkedések	56
6.6.1.	A gyermek- és fiatalkori bűnművés megelőzésével kapcsolatos célok	56
6.6.2.	Településbiztonság	57
6.6.3.	Célok az áldozatai válság megelőzése területén	58
6.6.4.	Célok a közösségi és személyi tulajdon védelme területén	59
6.6.5.	Célok a családon belüli erőszak csökkentése érdekében	59
6.6.6.	Célok a bűnművelés megelőzése területén	60
6.7.	Váható eredmények	60
6.8.	Intézkedési terv	61
6.8.1.	Feladatok a gyermek-és fiatalkori bűnművés csökkentése területén	61
6.8.2.	Feladatok a településbiztonság javítása, a közösségi és személyi tulajdon védelme területén	62
6.8.3.	Feladatok az áldozatai válság megelőzése területén	63
6.8.4.	Feladatok a családon belüli erőszak csökkentése érdekében	63
6.8.5.	Feladatok a bűnművelés megelőzése területén	64
6.8.6.	Összehangolt kommunikáció	64
7.	Összegzés	65

1. Lépés – Váltás az Észak-Hegyháti Mikrotársaságban

Alsómosonlád Község Önkormányzata, "Lépés-Váltás az Észak Hegyháti Mikrotársaságban" címmel, az EFOP-1.5.3-16-2017 Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben - kedvezményezett térségek című pályázati felhíváson 240,1 millió forint európai uniós támogatást nyert, mely a projekt összköltségének 100 %-a.

„Lépés-Váltás az Észak Hegyháti Mikrotársaságban” program jövőképe az éltető és fejlődő Észak- Hegyhát, mely magában foglalja azt itt élők életcélcikéinek és életminőségének javítását, az ehhez szükséges kompetenciák szintjének emelését, a jelenlévő szociális hátrányok leküzdését, a települések népességmegtartó képességének javítását, a szektorközi együttműködések erősítését,- bővítését, a humán közszolgáltatások színvonalának javítását, az atipikus foglalkoztatás és képzés, a közösség,- és egészség-szervezés, valamint tanácsadás eszköztárszerének térségi igényekre való kidolgozását, mikódtdetését, társadalmasítását.

A program célja a mikrotársaság társadalmi tervezés módszertanával létrehozott, konszenzuson alapuló humán fejlesztési stratégiájának megvalósítása, a települési és térségi identitás erősítése, az erőforrások aktivizálása és fejlesztése, az állampolgári aktivitás növelése és partneri együttműködések generálása.

„Lépés-Váltás az Észak Hegyháti Mikrotársaságban” program megvalósítása 2018. március 01-én indult, a projektidőszak 36 hónapjában többek között megvalósításra kerül 11 képzés, 22 különböző típusú rendezvényesoport mintegy 360 eseménye, lehetőség nyílik 4 különböző tanácsadási szolgáltatás igénybevétele, megújul 6 közösségi színtér, elkészül 6 darab tanulmány, közöttük a térség bűnmegelőzési stratégiája.

A projekt megvalósítója Alsómosonlád Község Önkormányzata, konzorciumban Bikal Község Önkormányzataival, Kisvaszar Község Önkormányzataival, Mágocs Város Önkormányzataival, Mékényes Község Önkormányzataival, Nagyhejnyás Község Önkormányzataival és Nagyhejnyás Község Roma Nemzetiségi Önkormányzataival.

2. A Bűnmegelőzés, a bűnmegelőzési stratégia

Az Európai Unió Tanácsa 2001. május 28-án hozott döntése értelmében a bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történeljük az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.

Az elmúlt években, évtizedekben egyre inkább előtérbe került, egyre nagyobb teret kapott a társadalmi bűnmegelőzés ügye. Több éves előkészület után elkészült és elfogadásra került Magyarország Társadalmi Bűnmegelőzési Nemzeti Stratégiája 2003-ban, majd a 2013. évi felülvizsgálatát követően a 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozattal elfogadásra került a jelenleg érvényben lévő Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013-2023), mely a jelenlegi magyar és nemzetközi helyzet, valamint a prognosztizálható jövőbeli trendek figyelembevételével meghatározza a következő tíz év jogalkotási, szervezettervezési, képzési, szemlélet- és tudatformálási feladatait, valamint a szükséges társadalmi fellépés elősegítésének lehetőségeit a bűnmegelőzés területén.

Egyre jobban érződik, hogy összefogottabbá, szervezettebbé, célirányosabbá válik a társadalmi aktivitása a bűnmegelőzés érdekében.

2.1. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013-2023)

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013-2023) egy olyan komplex stratégiai dokumentum, amely a jelenlegi magyar és nemzetközi helyzet, valamint a prognosztizálható jövőbeli trendek figyelembevételével meghatározza a következő tíz év jogalkotási, szervezettervezési, képzési, szemlélet- és tudatformálási feladatait, valamint a szükséges társadalmi fellépés elősegítésének lehetőségeit a bűnmegelőzés területén. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia kiemelt beavatkozási területet:

- a településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó célok,
- a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos célok,
- az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítésével kapcsolatos célok és
- a bűnműködés megelőzéséhez szükséges célok előtérbe fokuszál.

Az időskoriak életkori, fizikai, mentális sajátosságakból és a társadalomban betöltött szerepkörnél fogva az átlagnál sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, mindazonáltal a gyermeknek és fiataloknak való példamutatással összefüggésben aktivitásuk kiaknázható tökélet rejt magában. Ezért a stratégia valamennyi prioritásában horizontális szempontként előtérbe kell helyezni az idősek védelmét, segítségét, lehetséges bevonásukat a bűnmegelőzési programokba. A stratégia hosszú távra tervezi, ezért nem követ statikus szemléletet. Emiatt a stratégia támogatja a gyakorlat-centrikusságot, a reflexivitást, az innovatív kezdeményezéseket, így teret enged annak, hogy az időközben felbukkanó, vagy megerősödő közbiztonságot érintő kihívásokra a jövőben adekvát válaszokat lehessen adni.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013-2023) megfogalmazása alapján „A közbiztonság a társadalom életminőségének a része, olyan kollektív, értékkel bíró termék, amelynek kialakítása és megőrzése közös ügy. A büntető igazságszolgáltatás önmagában nem elég hatékony a kriminálpolitikai probléma kezelésére, az önálló bűnmegelőzési politikával és áldozatpolitikával kiegészítve kriminálpolitika az egyes társadalmi feszültségforrások és devianciák - ideértve a bűnözést is - koncentráltabb, s így hatékonyabb kezelést jelent.

Bűnmegelőzés alatt minden olyan intézkedést és beavatkozást értünk, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása. Történeljük az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést gerjesztő okok hatásának mérséklésével vagy az áldozattá válás megelőzésével. A jó bűnmegelőzési politika nem egyetlen dimenzióban - hagyományosan az elkövetővé válás megelőzésének dimenziójában - értelmezi a preventív feladatokat, hanem célba veszi a bűnelkövetés minden lehetséges aspektusát: az elkövetőt, az áldozatot és a bűncselekményi szituációt is.

A komplex bűnmegelőzési megközelítésnek egyszerre kell rövid-, közép- és hosszú távú eredményt elérnie, így egyaránt feladata lehet egy bűnözési szempontból súlyosan fertőzött terület, például egy közpark környékének biztonságosabbá tétele, ahol a közvilágítás megoldásával, a környezeti renthetetéssel rövid időn belül jelentős közbiztonsági javulás érhető el, vagy például az iskolai erőszak visszaszorítása, amely jellemzően egymásra építő, hatásait csak hosszabb távon kifejítő munkával kezelhető sikeresen.

Ezek a feladatok elterő megközelítést, más-más eszközök igénybevételét követelik meg. Míg rövid távon nem várható kedvező hatás az elkövetővé válási gerjesztő reprodukciós folyamatok alakításától, addig a közbiztonságot koncentrálnak, gyorsan és látványosan javító, tipikusan szituációs eszközök - a mélyen húzódo reprodukciós folyamatokra gyakorolt hatás biján - jellemzően nem vezetnek hosszú távú, tartós eredményre. Az elkövető-, áldozat- és szituációközpontú bűnmegelőzési eszközök együttes alkalmazása tehát a komplex bűnmegelőzési politika egyik legfontosabb követelménye. A bűnmegelőzés differenciálásiga azonban más elvárásokban is visszatükröződik. Így többek között a bűnértékelésben részt vevők körének kiszélesedésében. Az állam a bűnértékelést viselt felelősségének egy részét a társadalom egyéb szegmenseire - az önkormányzatokra, a közösségekre, az üzleti szférára, az egyházakra és végső soron az állampolgárra - telepíti. Ezt a felelősség-megosztást a partnerség elve fejezi ki. A bűnmegelőzés koncepciója szerint a megelőzési tevékenység az állam, a közösségek és a polgárok közötti folyamatos kommunikáció során alakul; ebben a folyamatban fejeződnek ki a helyi érdekek és problémák. fogalmazódnak meg a problémákhoz igazodó megoldási javaslatok, és történnik meg a sikerekről vagy kudarcokról szóló visszacsatolás.

A bűnmegelőzés alapelve a társadalom hagyományos közösségeiben meglévő szolidaritás támogatása, az alulról induló, összefogáson alapuló kezdeményezések felkarolása. A bűnmegelőzés szakmai törekvései közé tartozik a társadalmi befogadás és a tolerancia erősítése, az előítéletek elleni fellépés, a diszkrimináció minden formája elleni következetes küzdelem és a büncselekmény következtében elszenvedett károk reparálását célzó helyreállító igazságszolgáltatási eszközök minél szélesebb körű alkalmazása.¹

2.2. A bűnmegelőzés területei, fontossága

„A bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnértékelés csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása irányul. A társadalmi bűnmegelőzés mindenképp az állampolgárokat és közösségeiket közvetlenül sértő vagy veszélyeztető büncselekmények csökkentésére irányul.

¹ Nemzeti Büncselekmények Stratégia a 2013-2023.

Emellett magában foglalja a bűnértékelés egyes megjelenési formáival (szervezett bűnértékelés, nemzetközi migrációval összefüggő büncselekmények egyes típusai) szemben minden olyan összehangolt vagy célzott tevékenységet, amelyekbe az állampolgárok, azok természetes közösségei, a civilszervezetek, az egyházak bevonhatók, és aktivitásukkal a közbiztonság javítható, ennek érdekében a közösségi összetartozás érzése és eszelekvőképessége erősíthető.

A társadalmi, közösségi jellegű bűnmegelőzési reakciók a „hagyományos”, a lakosság közbiztonsági közérzetét közvetlenül befolyásoló jelenségekkel kapcsolatban bizonyultak hatékonyak. A szervezeti bűnértékelés, a nemzetközi szervezeti bűnértékelés, a terrorizmus új kihívásaival szemben ugyanakkor elsősorban a bűnértékelő szervek szakmai fejlesztése, hazai és nemzetközi kooperációja biztosíthat hatékonyabb védelmet.

A bűnmegelőzés komplex, össztársadalmi feladat, amely a teljes lakónépesség biztonságának megteremtésével, a bűnértékelés csökkentésével az életminőség javítását célozza. Hozzájárul a gazdaság fejlődéséhez, a piac biztonságos működéséhez, a bűnértékelés okozta erkölcsi és anyagi károk csökkentéséhez.

A bűnmegelőzés alapvető célja, hogy egy adott területen, településen az optimálishoz közelítsen a közbiztonság helyzete, vagyis a lehető legkevesebb büncselekmény, kiemelt szabálysértés történjen, és ezzel egy időben növekedjen a felderített ügyek száma, csökkenjen az áldozattá válás esélye, növekedjen a lakosság biztonságérzete.”²

2.3. A bűnmegelőzési stratégia célja

A bűnmegelőzési stratégia célja, hogy a korszerű társadalmi bűnmegelőzés szellemében megfelelő alapokat teremtsen az Észak-Hegyháti Mikrotársaságban élő lakosságnak az alapvető emberi jogok érvényesítésére, a jogszétséket előidéző okok és az áldozattá válás veszélyének csökkentésére. A büncselekmények eredményes megelőzése érdekében a bűnmegelőzésben résztvevő szervek, személyek számára megjelölt kereteket és meghatározott programot biztosítson az együttműködésben kifejtett tevékenységhez.

² Országos Polgári Szövetség Polgári Alapszabályzat, szakmai, 2012. 06. 06-ai

2.4. Stratégiát meghatározó alapelvek

- A lakosság biztonságérzetének javítása, a hetköznapok nyugalmának megteremtése az önkormányzat célkitűzéseinek meghatározó eleme.
- Az Észak-Hegyháti Mikrotérkép Önkormányzatai arra törekednek, hogy döntéseikkel kiszámítható és biztonságos környezetet teremtsenek az itt élők és az ide látogatók számára.
- A bűnmegelőzés a helyben adódó problémák feltárására, az egyes területek tapasztalatainak összegzésére, és az együttműködés kialakítására épül.
- A bűnmegelőzési tevékenység során, az elhatározott intézkedések tiszteletben tartják az emberi méltóságot és az alapvető emberi jogokat.
- A bűnmegelőzési tevékenység során alapvető módszerként kezelik eljárást a megelőzés.
- A tevékenység meghatározó eleme a folyamatosság.

2.5. A stratégia jogi alapjai

- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól 13. § (1) A helyi közigazgatás, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen 17. ponti közreműködés a település közbiztonságának biztosításában. Az önkormányzatnak – az említett törvényi felhatalmazás alapján – jogában áll a saját bűnmegelőzési és közbiztonsági stratégiáját megalkotni és megvalósításáról gondoskodni.
- A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény III. fejezete a települési önkormányzat és a rendőrség kapcsolatának meghatározása.
- Az 1902/2003. (I.8.) Kormányhatározat a bűnmegelőzés hatékonyságának növelése érdekében szükséges feladatok körében, a kormány irányító, finanszírozó és koordináló szerepvállalása mellett a konkrét bűnmegelőzési tevékenység kereteinek kimunkálását és a végrehajtást az önkormányzatok hatáskörébe utalja.
- A 115/2003. (X.28.) Országgyűlési határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról átfogó, célfeladatköröket határoz meg az önkormányzatok számára.
- 1744/2013. (X. 17.) Kormány határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023).

2.6. A stratégia módszertani alapjai

- A 115/2003. (X.28.) OGY. határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról.
- 1744/2013. (X. 17.) Kormány határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023).
- az 1009/2004. (II.26.) Korm. határozat a társadalmi bűn megelőzés nemzeti stratégiája rövid-, közép- és hosszú távú céljainak végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról.

3. A közbiztonság³

3.1. Az elmúlt évtized bűnözésének néhány jellemzője

Közüdt, hogy évek óta a vagyon elleni bűncselekmények száma határozta meg napjainkban is az össz-bűnözés alakulását. A XX. század utolsó évtizedében az összes bűncselekmények 70-80 százalékát a vagyon elleni deliktumok alkották. A vagyon elleni bűncselekmények számának növekedésével az átlaluk okozott kár is folyamatosan emelkedett. A vagyon elleni jogsértések főnö többségét a kisebb súlyú, alacsonyabb kárértékkel járó cselekmények tették ki, az igazán magas kárértékű realizálódásait negyimentekben befolyásolta az eltaláldomított gépjárművek - melyek jelentős részét az egyenként több milliós értéket képviselő Audi, Mercedes, Volkswagen típusú személygépkocsik képezték - jelentős száma.

Nem hiányozhat adhat okok, hogy a gépjárműlopások száma 1997 óta erőszáson esőkként, ezzel párhuzamosan a betörékes lopások száma is mérséklődo tendenciát mutat.

Kevésbé reményelt az a tény, hogy a rablások száma aggasztó méreteket öltött. A közvéleményt különösen irritálja és az emberek szubjektív biztonszágerzetét jelentősen befolyásolja a különböző pénzintézetek, postai objektumok, pénzálló helyek, üzemenyagöltő állomások, pénzszállító járművek ellen intézett támadások magas száma. A rablóátmadások nemcsak drasztikus módja, a gyakori fegyverhasználat az elkövetők elszánságát és könyörtelenségét mutatja.

³ Forrás: Budapesti Szabósság - Pégaró - székény - fogadó - és bogadó - vezérek - vezérek - Budapesti - B. - Dobosi - 2005.

3.1. Biztonság, közrend, közbiztonság

Az elmúlt években a mennyiségi változásokkal párhuzamosan a bűnözésben minőségi változások is bekövetkeztek. A klasszikusnak tekinthető bűnelkövetési módszerek mellett kialakult és kiteljesedett a szervezett bűnözés. A különböző – több esetben külföldi – bűnöző csoportok közötti megtörtént az érdektérületek felosztása, majd az elmúlt három év során megindult a harc a területek újrafelosztásáért. A 90-es évek második felében a főfegyverrel vagy robbanóanyaggal elkövetett leszámolások szinte mindennapi aktualitássá váltak. Új jelenségeként fokozatosan teret nyert a kábítószer-bűnözés, a korrupció, a védelmi zsalóások, a szinte már tömeges prostitúció, előtérbe kerültek a lőszerezéssel, főfegyverrel, robbanóanyaggal történő visszaélések vagy a gazdasági életre is hatást gyakoroló hamisítások (bankjegy, üzemi anyag, paprika, bor, stb.), a pénzmosás és a „fékete munkaerő” alkalmazása. A nagyon elleni bűncselekmények területén a nagy értékű elkövetett gépjárműlopás folyamatosan emelkedő tendenciát mutatott. Ez utóbbi jelenség volt az, amely az országra nézve különösen kedvezőtlen nemzetközi viszonyt váltott ki.

Az elkövetési módszerek erőszakosabbá váltak, a bűncselekményt elkövetőknél csaknem minden esetben megjelenik a fegyver vagy az élelki kioltására alkalmas más eszköz. A betörések, lopások, a rablások magas száma, az önálló jellegű elkövetési módszerek megjelenése és következményei azt mutatják, hogy az elkövetők már nem riadnak vissza az ún. kemény módszerek alkalmazásától sem.

Napjainkban a lakosság egyre nagyobb nyugtalansággal figyeli szűkebb és tágabb környezetében a közbiztonság helyzetének kedvezőtlen alakulását. A számszerű tények helyett különösen a minőségi változások azok, amelyek leginkább befolyást gyakorolnak a polgárok biztonságérzetére.

Abban, hogy a bűnözés ilyen volumében és formában jelenhetett meg a magyar társadalom életében, igen sok tényező játszott közre. Az okok között szerepet kaptak azok a mélyreható társadalmi változások, amelyek 1989 és 1991 között végbementek és mind a mai napig folytatódnak. A régi intézményrendszer lebontása, az új jogrend kialakítása, a szociális háttér elengedhetetlen reformja, a piacgazdaság kialakítása több olyan ellentmondást is tartalmazott, amely kedvezően hatott a bűnözési hullám kialakulására. Ide sorolhatók azok a már korábban említett jelenségek, amelyek az ország nyitottá válásával, a növekvő idegenforgalommal, a migrációval, a privatizációs folyamatokkal, a gazdasági lehetőségek bővülésével, a gyors meggazdagodás reményével, a nagy vagyoni különbségek kialakulásával juttak együtt.

A szervezett bűnözés kialakulásának első jelei már az 1970-es évek végén megjelentek. Ez a folyamat a rendszerváltás időszakában a politikai és társadalmi változásokkal, a tulajdonosi váltással, a gazdasági átalakulással, a könnyű és gyors meggazdagodás vágyával csak tovább erősödött, táptalaja szélesedett. Határaink nyitottá válása, a szocialista világrendszer széthullása, a szomszédos délszláv államokéan dúló polgárháborúk, a hazánkat is elérő menekült hullám magával hozta a külföldi bűnözői csoportok magyarországi megjelenését is. Ezek a csoportok rövid időn belül kapcsolatot kerestek és találtak a hazai bűnözőkkel, vagy éppen egymás érdekeit szerve, nem ritkán egymás konkurensává is váltak. Ez a tény gyakran vezetett egymás közötti véres, fegyveres leszámolásokhoz, nyílt színi lövöldözésekhez, robbantások végrehajtásához.

A századvég és az új évezred bűnözésének új vonása a pénz-, értékpapír- és telefonkártya-hamisítás, a mind elműsebb módszerekkel elkövetett számítógépes csalásokkal, számítógépes bankszámla-manipulációkkal végrehajtott bűncselekmények növekvő száma. A „szakemberek szerinti” az ilyen jellegű bűncselekmények emelkedése csak kezdete egy, a jövőben még inkább felerősödő folyamatnak.

Az előbbi jogsértések igen nagy feladatot állítják elénk a rendőrség és a többi büntetőbiztos szervet. A külföldi és a magyar rendőrségi szakemberek szomorú képet prognosztizálnak az elkövetkező évekre. Egyre inkább számítani lehet az erőszakos készpénzszerezésre irányuló bűncselekmények, a fegyveres rablóátvitások számának emelkedésére. Ezzel párhuzamosan tovább nő a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények számának növekedése, fokozódik a gazdasági bűnözés és tovább növekszik az illegális árukereskedelem.

A bűnüldözés jelenőségének növekedése mellett ugyanakkor tudnunk kell azt is, hogy a bűnmegelőzés gyakorlati rendkívül nagy társadalmi támogatottság övezi. Építeni kell társadalom önvédelmi törekvéseire, kezdeményezésére, közreműködésére. A társadalmi bűnmegelőzés erje a tömegességében rejlik. A társadalmi bűnmegelőzés ezért legyen jó értelemben vett olyan tömegmozgalom, amely megmozgatja a társadalom minden rétegét, valamennyi tagját. Egyértelmű, világos és követhető programokat kell adni, amelyhez ki kell használni a már meglévő társadalmi szervezetekben (pl. polgárszolgálat) rejlő lehetőségeket, támaszkodni lojalításokra és tenni akaratokra.

Hozzájárult mindehhez, hogy az utóbbi években rendre elmaradt a jogsértő külföldiekkel szembeni fellépés. Hazánk a kelet-európai és az ázsiai migráció gyűjtőhelyévé vált.

Bekövetkezett az erkölcsi értékek válsága, amely megmutatkozott többek között a családok széthullásában, az ifjúság egy részének viselkedési normáinak változásában, a szélsőséges nézetek térnyerésében, az erőszak, a brutalitás és a gyűlöletkeltés nyilvános hangzotlásában és teljes megjelentetésében. Ezzel párhuzamosan ugyanakkor nem alakultak ki azok a védekező mechanizmusok, amelyek a társadalom oltalmára szolgálhattak volna.

A bűnözés növekedését elősegítő tényezők említhető összességében tehát:

- a rendszerváltozást követő társadalmi polarizáció és értéktelenség;
- a nemzetközi szervezetet bűnözés erőteljesebb behatolása Magyarországra;
- a kábítószer kereskedelem és járulékos eszelekményeinek fokozódása;
- a forrási konverzitálásának árnycoldalai;
- a gazdasági lehetőségek bűnös kihasználása;
- a bünesselkéményi elkövetők felelősségre vonásának elhúzódása.

A bűnözés növekedése ellen ható tényezők lehetnek:

- a civil szféra aktivizálódása;
- a lakosság hatékonyabb önvédelmi reagálása;
- a vagyvécélmi tulajdonosi szemlélet illetve tudat erősödése;
- az iskolai nevelőmunka javulása;
- a önkormányzatok helyi igények szerinti cselekvése;
- a kormányzati, szociális és egészségügyi intézkedések meglétele;
- a rendőri tevékenység szervezeti, személyi és technikai felhatalmának folyamatos javulása.⁴

3.1.1. A biztonság

A biztonság nem más, mint gyűjtőfogalom, amely magába foglalja:

- az adott ország külső fenyegetettségétől való megvédését illetőleg az erre való (prevenatív, stratégiai) felkészülést;
- a belső rend és stabilitás biztosítását jogi és rendészeti eszközökkel, illetve intézményei által, valamint olyan külső és belső fenyegetettség elleni védelmet, amely különleges (titkoszolgálati) keszenlőtet, felkészülési igényt.

⁴ Dr. Viki Sándor: A bűnözés és a terrorizmus elleni védekezés. Budapest: Szemle, 1997. 8. évfolyam.

A biztonságot az elméleti absztrakció szintjén olyan termékek tekinthetjük, amelyet állami szervek, intézmények, esetenként magánszemélyek és szervezetek „termelnek”, amelynek végső állapota a háborítás-mentes lét, e „termék” fogyasztói pedig maguk az állampolgárok. Sajátos abban a tekintetben, hogy értékelhető és elfogadott biztonság a „fogyasztók” közreműködése nélkül (önkéntes jogkövetés, társadalmi kötelezettségek önkéntes felismerése – pl. a bűnözés elleni társadalmi szintű összefogás – öntevékenység, önálló kezdeményezések e célok elérése érdekében) nem képzelhető el.⁵

Látható, a biztonság nem egy szervezethez (pl. a rendőrséghez) kötött, hanem átfogja a társadalom egészét, annak minden egyes elemét. A külső fenyegetettségétől való védelem például felosztható a preventív honvédelmi stratégiára, védelmi stratégiára, speciális (titkoszolgálati) támadást elhárító stratégiára, taktikára, és így tovább. A belső biztonság foglálja magába többek között a közbiztonságot, a gazdasági, a szociális biztonságot, stb. A biztonság legnagyobb „termelője” maga az állam, de a demokráciákban az állam biztonsági monopóliuma törvény által körülhatárolt, biztonsági garanciákat ennek keretén belül nyújthat. Amennyiben az a biztonsági produktum, biztonsági szint, amelyet az állam garantál nem elegendő az állampolgár számára, igényt a plusz, járulékos biztonság beszerzésével, megvásárlásával kielégítheti. Ezt az állami garancia fölötti hozzáadott, járulékos, kiegészítő biztonságot nevezi a szakirodalom addicionális biztonságoknak.⁶

3.1.2. A biztonság alkotóelemei a szubjektív és az objektív biztonság

Az objektív biztonság a biztonság statisztikai eszközökkel mérhető része, amely adott pillanatban, megközelítésben a leginkább jellemző a biztonság szempontjából az adott országra. Az objektív biztonság, annak különböző statisztikai módszerekkel történő modellezése

- egy adott ország biztonságára jellemző egy adott pillanatban;
- ugyancsak ország korábbi biztonsági állapotait képes egy teljes folyamatként vagy annak részeként vizsgálni;
- eredményei lehetséges más országok esetében lefuttatott hasonló vizsgálatok következtetésével hitelesen összevetni.⁷

Az objektív biztonság szférájában keletkező adatok stratégiai és taktikai célokra egyaránt felhasználhatók.

⁵ Dr. Ságó László: Utóbbi biztonság és a akadémia Magyarországon. Budapest: Szemle, 1986. 2. 4. oldal.
⁶ Ságó László: Az új típusú biztonság. Kiskút, 1994. 60. oldal.
⁷ Ságó László: op. cit. 60. oldal.

Veszélyt jelenthet ugyanakkor, ha eredményei csalhatatlannak, kizárólagosnak tartják a felhasználók s nem a döntés-előkészítés, hanem a döntéshozatal folyamataiba illeszkedik be.

A szubjektív biztonság a biztonság belső oldala, érzelmi hit, meggyőződés, pszichikus állapot, amelyet keresztül az állampolgár érzékeli azt az állapotot, amelyet ő biztonságnak fogalmaz meg. Mérése nem egzakt, rendkívül bonyolult, és egyáltalán nem letisztult. Ennek a biztonság-érzetnek, mint szociológiai, politológiai, szociálpszichológiai kategóriának számos összetevője van, s mint olyat, többféle módon lehet megközelíteni.⁸

Legnyilvánvalóbb formája az egzisztenciális biztonság, amely a stabil életkörülményekben, megélhetésben fejeződik ki az egyén számára. A stabilitás nemcsak az adott időre vonatkozik, hanem perspektívikus, kiszámítható, prognosztizálható. Amennyiben a társadalmi elképzelések kiégyesíthetők, felépítése lehetetlen, az életstratégiák helyett csupán a mániák élés marad, amelynek ill, Európában nemcsak egzisztenciális, hanem társadalmi értelemben is igen kedvezőtlen hatásai vannak.

Az egzisztenciális biztonság mellett megkülönböztethető a szűkebb vagy tágabb környezet biztonsága. Szűkebb értelemben ez a család, a rokonság, a szomszédság, a közvetlen lakókörnyezetet jelenti, vagyis azt a közösséget, amelyben a mindennapok élete folyik. A lakóhelyi környezet, a helyi társadalom mindenkori állapota nagymértékben befolyásolja a polgárok életét. Nem mindegy, hogy lakókörnyezetükben feketézők, hajléktalanok, bűnözők, prostituáltak nyüzsgönek, vagy kiegyensúlyozott, nyugodt életet élő polgárok laknak. Az sem mindegy, hogy a lakókörnyezet elhanyagolt, szemetes, kilátástalanul piszkos, vagy éppen tisztá, kulturált, épül. Ahol a polgár jól érzi magát lakókörnyezetében, ott minden bizonytalanságban is érzi magát.

Végül létezik a társadalmi biztonság, amely az egész társadalmat átölel és védelmezi. Ebbe beletartozik a szociális biztonság, a társadalmi stabilitás és egy kiszámítható jövőkép. Nem árt tudni, merre tart a társadalom, mi miért történik és jelenik meg az országos döntésekben. Minder/ növeli az állampolgárok identitástudatát, kohézióját és együttműködési készségét. Hiánya viszont erodálja a társadalmat, felszítja az érdekelletleneket, homlasztja a társadalmi összefogást és esökkenti a cselekvési készséget.

⁸ A szociális biztonságérzet: A VITA Pszichodictionary szerkesztésén alapuló tanulmány, 1996. <http://www.vita-nyu.edu/~vita/vita.html>

A szubjektív biztonságot, vagyis a „biztonságérzetet” ma a legtöbben túlságosan leegyszeresítik, ve, különböző közvélemény-kutatások adataira támaszkodva minősítik. Függetlenül attól a tényről, hogy az objektív biztonság és a szubjektív biztonságérzet más-más dimenziókban helyezkedik el, őket szétválasztani, egyírtet a másik nélkül vizsgálni hiba, módszerbeli és elméleti tévedés.⁹

3.1.3. A közrend és a közbiztonság

A közrend összességében a jogi rendet jelenti. Feltételezi a köz érdekét magában hordozó jogrendszer létét és egy olyan közigazgatási végrehajtó rendszer valamilyen igazságszolgáltatási megítélését és működését, amely képes a jogszabályokban előírt magatartások kikényszerítésére.

A közbiztonság egy állapot, amelyben a társadalom tagjai ismerik, tudják jogaikat, azokat követik, beartják és bíznak abban, hogy az állam a jogok gyakorlását, érvényesülését akadályozó, gátló tevékenységgel szemben közvetlenül állami kényszerrel is fellép.¹⁰ A közbiztonságnak, mint a belső biztonság elemének a legújabb elemzések különösen három vonását hangsúlyozzák:

- A közbiztonság egy folyamatosan változó egyensúlyi állapot, ahol a cél a társadalom és az egyének nyugalmát, biztonságát, sérthetlenségét szavatoló és mindezeket az értékeket veszélyeztető hatások közötti egyensúly fenntartása.
- A közösségek nyugalma a modern társadalomban kollektív termék, amelyben szerepet kap - az államon kívül - az egyének önvédelmi képessége, a közösségek összefogása, a piacon megszerelhető biztonság minősége és ára is.
- A közbiztonság a társadalom zavartalan működésének feltétele, nem tárgyasült infrastruktúra, amelynek a kialakításához ugyanolyan pénzügyi forrásokra van szükség, mint például az út- vagy a vasúthálózathoz.¹¹

Ha a közbiztonság egy folyamatos egyensúlyi állapot, akkor annak megszüntetése csak célirányos stratégiai programtól várható. A rögzítések ezen a területen semmit sem érnek.

⁹ Saigo, 1996, 68. oldal.

¹⁰ Dr. Nyír-Sándor Ákosról és a közbiztonság Rendelkezési Szemle 1999/1. 10. oldal

¹¹ A magyar rendőrség évi közlése, a Jelenlét és a Jelenlét, 1997. március 10. (Közlemények: Jelenlét, 1997. március 10.)

Az egyensúlyi helyzet továbbá azt is jelenti, hogy a hatalomnak nem csupán a represszív, elhárító kényszerapparátusok lehetőségével kell számolnia, de gondoskodnia kell a biztonságot teremtő pozitív kontrollokról (pl: oktatás, kultúra, egészségügy, szociálpolitika, gazdasági stratégia, stb.) is.

Amennyiben a közbiztonság kollektív társadalmi termék, úgy ezen a területen eredményre csak társadalmi közmegegyezéssel lehet számítani. Nincs tehát liberális vagy konzervatív közbiztonság, minthogy olyan alapértékek sérthetlenségéről kell gondoskodni (élet, egészség, becsület, tisztesség, tulajdon), amelyek egyike sem képezi pártpolitikai viták tárgyát, de nem is sajátítható ki egyetlen politikai erő által sem. A közbiztonság az egész társadalom közös produkciója. A közrend és a közbiztonság állapota egyik feltétele a nyugodt, kiegyensúlyozott alkotó társadalmi életnek.¹²

3.1.4. A közbiztonsági stratégia

A közbiztonsági stratégia a rend, a belső biztonság megóvásának a cselekvési programja, célkitűzések, eszközök és módszerek foglalatja. Megfogalmazója a kormányzat, legáltalábanabb célja a közbiztonságot fenyegető és az azt oltalmazó erők közötti egyensúly fenntartása. Célja a közbiztonságot fenyegető és a célok megvalósításához vezető eszközök és módszerek közötti egyensúly megteremtése. A közbiztonság megővését a társadalmi részvételt biztosító források és a civilizációs újításhoz korlátozó, represszív eljárások.

Hazánkban a politikai hatalom előt 1990 környékén olyan prioritások álltak, mint a demokratikus jogállam intézményeinek kiépítése, a polgári jogrend megteremtése, az új tulajdoni viszonyok alapján újraszűtő gazdaság teljesítőképességének a növelése. Bebizonyosodott, a polgári értékrend, magatartás és erkölcs meggyökeresedése hosszabb folyamat eredménye lehet, és amíg ezen a területen kézzelfogható fejlődés nem történik, addig nem is várható olyan közhatalomság megteremtése, amely a társadalom közös produkciója és amelyben a segítő- támogató elemek legalább olyan súllyal vannak jelen, mint a büntetés igénye.

A közbiztonságot fenyegető és töhességükben előre nem jelezhető veszélyek váratlan támadása nem a stratégiai terv ezért összönzi, hanem azonnali eredményeket produkáló taktikai lépéseket követel meg. A válságkezelő rögönzés – amely sikereket is hozhat – nem jelenti a közbiztonság stratégiai távlatú megóvását. Ez ugyanis az átmeneti helyzetek állandosítását, a közbiztonság védelmében az erőszak és a kényszer hangsúlyát jelentené.¹³

3.1.5. A rendvédelem¹⁴

Az újkori polgári társadalom jogtudományának fejlődése eredményezte a jogágazariság kialakulását, azon belül is először a fő jogágak, a közjog és a magánjog elválását. A közjog az államat megillető jogok csoportja, amelyek az állam közvetlen működésével kapcsolatosak (pl. alkotmányjog, pénzügyi jog, büntető jog, perjogok, stb.). A magánjog a polgárok jogainak összessége, a polgárok egymás közötti, állami beavatkozást csak a jogviták esetére igénylő jogviszonyai, mint pl. a tulajdonjog, a kötelmi jog, az öröklési jog, a házassági és családjog, stb.

A közjogon belül döntően az állami tevékenységek differenciálódása teremtette meg a közigazgatási jog kialakulásátak alapfeltétét. Arról van szó ugyanis, hogy a közigazgatás sem a törvényhozással, sem a törvénykezeléssel nem egyenrangú, hanem a végrehajtó hatalom keretén belül a kormányznak, mint az állam vezető, irányító szervének az egész államra kiterjedő, az állami célkitűzéseket és a kormányzati elgondolásokat valóra váltó apparátus, illetve tevékenység. E lenyeges feladatból eredően a közigazgatás nem egyszerűen a jogszabályok és rendelkezések végrehajtása, hanem saját felelősséggel járó, önálló rendelkező tevékenység is, melynek keretén a törvényeknek való alárendeltség szabja meg. A közigazgatási jog pedig értémszerűen e részben végrehajtó, részben rendelkező tevékenység megvalósítása során keletkező jogviszonyokat szabályozó jogág.

A közigazgatási jog a végrehajtás általános, a társadalom széles területeire kiterjedő feladatösszességéből adódóan, az állami szervekkel való speciális összefonódása miatt sajátos módszerekkel és jellemzőkkel bír. Ilyen sajátos közigazgatási tevékenység a rendészet. A rendészet jelenti az államnak azt a működését, mellyel az embernek (nemcsak saját polgárainak) engedelmességi kötelezettségét érvényesíti, mely a közrend tiszteltben tartására, az állami szervek működésének zavartalanosságára irányul.

A rendészet átszövi az egész közigazgatást, mert a rend fenntartása és biztosítása nélkül értelemszerűen nem lenne megvalósíthatók a közigazgatás céljai. A rendészet az egyik legnehezebben költészható tevékenység is egyben, minthogy a vele szemben támasztott elvárások előre nem látható helyzetekben sürgős vagy azonnali lépéseket követelnek meg tőle. A jogállam kerete között ezét is törekednek a kormányzatok a rendészeti tevékenység mifélebbi törvényi szintű szabályozására, a garanciális szabályok megalkotására.

¹² Ápr. S. m. 10. oldal

¹³ Fischer-Geszi: Közbiztonság-stratégia, kriminológiai rendészet, Budapest, 1984, 1-11. oldal

¹⁴ A magyar rendvédelem története 1946-1986, 1-12. oldal, alább

3.2. A bűnmegelőzési tevékenység néhány kiemelt szereplője

A bűnmegelőzés kérdéseivel Magyarországon az 1990-es éveket megelőzően kizárólag kriminológiai, kriminálpszichológiai tanulmányokban, a különböző tudományos műhelyek eredményeit publikáló, szűk körben terjesztett és olvasott kiadványokban találkozhattunk. Jelentőségének felismerésére azonban a rendszerváltás éveiben került sor. Ebben az időben az értéktrendek és értékviszonyok átrendeződésének negatív kísérő jelenségeként a bűnözés minden elképzelhető mértékét meghaladva, ugrásszerűen megnőtt, és a bűnüldöző szervek gyakorlatilag tehetetlenül álltak a sokasodó közbiztonsági problémák előtt.

A bűnmegelőzés előtérbe kerülését olyan társadalmi nyomás is segítette, amely

- az áldozatok kiszolgáltatottságának,
 - a személyes vagyon védettségének,
 - az állami, a közbiztonsági segítség elmaradásának, vagy késztelenségének,
 - a meggyújtó védekezési lehetőségek hiányának,
- a felismeréséből fakadt, és mindenképpen megoldásokat követelt.

A megoldást, így a bűnmegelőzést

- tartalmának, céljának, formáinak megfogalmazását,
- intézményrendszerének kialakítását,
- a személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek megteremtését és folyamatos biztosítását,
- a társadalom tagjainak mozgósítását

számos állami és társadalmi szervezet, alapítvány egymással párhuzamosan, legtöbbször egymás tevékenységéről nem tudva, esetenként elszigetelten - de mindenképpen jó szándékkal és elhivatottsággal - kereste.

A bűnözés elméleti kérdéseivel foglalkozó kutatók, kriminológusok, jogászok, szociológusok körében a bűnmegelőzés elméleti kérdéseivel való foglalkozás mintegy „divat” vált. Egyre gyakrabban jelentek meg tanulmányok, kis részben hazai kutatói eredményekre, nagyobb részben viszont inkább különböző nyugati-európai vagy észak-amerikai országok szakembereinek tanulmányaira alapozva, azt adaptálva. Ez utóbbiak természetesen - elterjedt nemzeti sajátosságait alapján - más társadalmi köröket vetők megállapításait és javaslatait alapulul. Ezért inkább értékesítő, és nem a gyakorlatban hasznosítható módszertani jellegűek az olvasó számára.

A rendszert lényegi eleme a rendvédelem, az állam (ha kell, kényszerítő) fellépése a közrendre veszélyes események megakadályozására vagy megtörésére. E tevékenység magvat a rendvédelmi testületek jelenítik meg, amelyek eltérő feladatrendszerük mellett egy közös előmmel rendelkeznek: ez a rendvédelem speciális fegyveres szolgálata. A rendvédelmi testületek mindazon szervek, amelyek az ország belső rendjének (a közrendnek) fenntartására akár kényszerítő erő alkalmazásával is hivatottak. Nem arról van persze szó, hogy ezek a szervezetek feltétlenül fegyverhasználatra szorítottak az állam polgárait a rend betartására hanem, hogy erre lehetőségük van.

A rendvédelmi testületek jellemzői lehetővé teszik elhatárolásukat más szervektől és szervezektől, így

- a hadsereg (honvédség) keretébe tartozó fegyveres szervezetektől, mivel ezek tevékenységének célja nem a belső rend biztosítása, hanem az ország oltalmazása a külső támadásokkal szemben;
- az egyéb rendészeti funkciókat ellátó hatóságoktól, amelyek bár ugyancsak a közrendet vigyázzák, de elkülöníti őket a szoros értelemben vett kényszerítő erő (a karhatalom, a fegyveres kényszerítéskedés) lehetőségének hiánya;
- a közvetetten szintén a rendet és a biztonságot szolgáló, de a „köz” fogalmától mégis távolabb álló fegyveres szervezetektől (pl. fegyveres biztonsági őrség, mezőgazdasági őrszolgálatok, őrző-védő vállalkozások, stb.). Ők ugyanis nem az állam képeiben jelennek meg, a lakosság általános biztonságát nem állami úton szolgáló tevékenységet végeznek.

A fentebb meghatározott, a közrend funkcióit teljesítő állami rendvédelmi szervekre vonatkozó jogszabályok összessége a tulajdonképpeni rendvédelmi jog, amely magába foglalja:

- a rendvédelmi szervek feladatait, működési területüket, s ezzel az állami szervek rendszerében elfoglalt helyüket meghatározó normákat;
- a rendvédelmi testületek szervezeti felépítésére, irányítására és felügyeletére vonatkozó szabályokat;
- a rendvédelmi szervek eljárásait köztudni jogszabályokat;
- a rendvédelmi szervek fellépésének garanciáit tartalmazó, főként alkotmányos jellegű szabályok csoportját.

A bűnmegelőzés önállóságát és komplexitását jól érzékelteti az 1998-ban a BM Közlönyben megjelent „Ajánlás az országos bűnmegelőzési programhoz”. A dokumentum egyfelől a Kormány középívű bűnmegelőzési koncepciója, másfelől az Országos Bűnmegelőzési Tanács (OBMT) eszközüzési programja kívánt lenni. A tudományos igényességgel kidolgozott program ugyanakkor nem vált közzismertté, nem tudta szolgálni a gyakorlatban érzékelhető módon a bűnmegelőzés érdekeit, mert

- rendkívül rosszul kommunikálták, nem volt propagandája;
- nem kötöttek hozzá célokat, gyakorlati feladatokat;
- a megvalósításához nem rendelkezhett érezhető kormányzati támogatással, a társadalmi szervezetek pedig egyszerűen nem ismerték.

Az Ajánlás ugyanakkor tartalmaz mind a mai napig megállíthatja a helyét és segítséget nyújthat egy alkalmazható kormányzati program kialakításához.

A bűnmegelőzés társadalmi szintű feladatainak megfogalmazásában döntő fordulatot hozott a Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiájának (2003) megalkotása.

3.2.1 A rendőrség

A rendőrséget a köznyelv – és nem utolsósorban a jogalkotás is – hosszú ideig mint a bűnmegelőzés egyedüli felelősenességét kezelte. Ezt a hitet erősítette a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény megfogalmazása is, amely szerint a „A rendőrség bűnmegelőzési, bűnműködési, államigazgatási és rendészeti feladatokat ellátó állami fegyveres rendvédelmi szerv.”

A rendőri szervek a bűnügyi szervezeteiken belül fókuszterületként bűnmegelőzési osztályokat, a kaptányvisgokon bűnmegelőzési előadó munkaköröket hoztak létre, de igazából egyiket sem tudták mentesíteni más, elsősorban a bűnműködési feladatokban történő közreműködés alól. A direkta bűnmegelőzési feladatok így gyakran háttérbe szorultak.

Az elmúlt néhány évben azonban a rendőrség bűnmegelőzési szervezete jelentős változásokon ment keresztül. Meghatározta azokat a prioritásokat, amelyek a rendőrség feladatrendszerébe illeszthetők, a jelenlegi struktúrában kivitelezhetők, a szakmai és társadalmi elvárás irányába bárnak. Ennek megfelelően a bűnmegelőzési tevékenysége:

- a gyermek- és ifjúságvédelem,
- az időszarvédelem,
- a drog- és gyaszús és kábítószer-bűnözés megelőzése.

- a megelőző vagyónvédelem,
- a követési munka revíziója eltűnt kiskortúak ügyeiben,
- a Telefonánú Program

megvalósítására és működtetésére irányult. Igen jelentős eredményeket ért el a Rendőrség Biztonságra Nevelő Programja (D.A.D.A.).

Az Országos Rendőr-főkapitányaság Bűnmegelőzési Osztálya, mint a rendőrségi bűnmegelőzés országos koordinátora és működtetője, jelentős szerepet vállalt a

- a közvélemény tájékoztatásában (a rendőrség Internetes honlapja bűnmegelőzési portálja),
- az állami- és társadalmi szervekkel, szervezetekkel való együttműködésben,
- a médiával való kapcsolattartásban,
- szakirányú képzések szervezésében,
- az EU Biztonsága által a bűnmegelőzési szakemberképzés és kutatás tárgyában kiírt „Hippokratész” projektben.

A rendőrség aktív szerepvállalása a jövőben nemcsak országos, hanem jóval inkább a helyi (városi, települési) szinteken továbbra is meghatározó lehet a bűnmegelőzés társadalmi feladatainak megvalósításában.

3.2.2. A Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Bizottságok

Az önkormányzati törvény lehetőséget teremtett arra, hogy a rendőrség és az önkormányzatok a közbiztonsággal összefüggő feladatok társadalmi segítségére és ellenőrzésére közbiztonsági és bűnmegelőzési bizottságokat hozzanak létre.”

3.3.3. Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács

A Kormány a magas szintű közbiztonság megteremtése és fenntartása, a bűnözés visszaszorítása, a bűnözést kiváló jelenségek, a bűnalkalmak és a bűnelkövetők ellen történő következetes fellépés érdekében tett intézkedéseinek erősítésére hozta létre a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanácsot. Az NBT feladatai Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiájáról (2013-2023) szóló 1744/2013. Kormány határozat végrehajtása, ennek értelmében a bűnmegelőzés új modelljének hatékony működtetése, és bűnmegelőzési esetelekvi tervek kidolgozása, azok koordinálása. A feladatok újragondolása, az aktualitások biztosítása a két éves időszakokra vonatkozó esetelekvi tervek biztosítását.

1990 után az önkormányzat komplex településfejlesztésébe kezdett, melynek eredményeként a kicsi falu számos díjjal és teljes közműellátottsággal büszkélkedhet. Távközlési és informaitikai kapcsolatai korszerűek. Település- szerkezete falusias jellegű, füstös elrendezésű, családi házas beépítettségű. A falu jelenleg is zsáktelepülés, közúton Mágocs felől közelíthető meg. Alsómocsolád belterületének peremét a Hábi - csatorna felduzzasztásával létrehozott három mesterséges halastó szegélyezi. A település rendkívül jó természeti ... táji adottságokkal rendelkezik, így számos fejlesztés valósult már meg, mely mind változatos programlehetőséget nyújt az ide látogatók számára.

Néhány sikeres fejlesztés a sokszínű alsómocsoládi palettából: Kölyök Fészek Erdei Iskola és Ifjúsági Szálló, Erdei Tomapálya, Erdei Iskola Oktató Központ- Interaktív Tárház, Erdei

4.1.2. Bikal

Az Észak- Hegyháti mikroterület települései közül az egyetlen, mely a jelenlegi szabályozás szerint a Komló járásba tartozik.

A 756 lelkes település (KEKKH, 2014) könnyen megközelíthető Dombóvár, Bonyhád és Sásd irányából is. A nemzetiségeket névze svákok és magyarok lakják a települést, német nemzetiségi önkormányzat működik benne.

A község az 1950-es évektől Állami Gazdaságról vált ismertté szerte az országban. A bikalói házi nyúl és barack nemzetközi hírnevet is szerzett a falunak. Ez idő alatt Bikal rohamosan fejlődött, iskola, óvoda, új utcák épültek, és ezermélt is többen éltek itt. 1990 után ez a lendület megtorpant, és néhány év stagnálás következett. Bikal egyik nevezetessége a Puchner - kastély. Az 1840-es évek végén építtette a kastélyt Bikal új földesura, báró Puchner Antal Szaniszló, császári tábornok. A kastély többször átalakításai követően a XIX. század végén nyerte el végleges, ma is látható, kései historizáló stílusú formáját. A kastélyt 1993 – 1996 között felújították, majd egy évre rá műemlékké nyilvánították. Most igényes szállodakomplexumként funkcionál, mely egész évben várja a pihenni vágyókat. A Puchner Kastélyszálló és az azóta megnyitott Rencszász Elménybirtok, az ország első tematikus történelmi kalandparkja, mely igazi karnizumként számos, tartalmas programlehetőséget kínál a látogatóknak.

Jelenleg a kisvállalkozások, a mezőgazdasági termelők, valamint az idegenforgalom jellemzői Bikal jövőjét.

A falu fekvése, a Puchner-kastély és Rencszász Elménybirtok, valamint a közelben levő halastavak sokféle élményt nyújthatnak az ide látogatóknak.

Bikal mára maga mögött hagyta a XX. század megpróbáltatásait és az adottságait maximálisan kihasználva egy olyan faluvá vált, ahol nem csak a helyiek, de a környékre látogatók is jól érzik magukat.

4.1.3. Mágocs

A 2417 lelkes (KEKKH, 2014) Mágocs a Mecsek hegységtől északra Baranya megyében elhelyezkedő település mind történelmi múltjánál mind a térségben betöltött szerepétől eredően a környék egyik legjelentősebb települése. A nemzetiségeket névze svákok, romák és magyarok lakják a települést, német és roma nemzetiségi önkormányzat működik benne.

Mágocs város a Hegyháti Járás második legnagyobb települése, az Észak - Hegyháton elhelyezkedő települések mikroterületi központja.

Mágocs, mint a mikroterület gazdasági, oktatási, egészségügyi és közigazgatási központja 1982-ben kapott nagyközségi címet, majd 2009. július 1-jével városi rangot. Napjainkban számos társas-, és egyéni vállalkozás működik a teljes infrastruktúrával rendelkező, szép fekvésű településen.

A Tarnai Nándor Városi Könyvtár és Kulturális Intézmény szervezésében számos izgalmas, már hagyományá vált kulturális program érhető el a mikroterületben élők részére. Az Ipoly- völgy borospincéi, a közeli halastavak, az egyre bővülő infrastrukturális fejlesztések és szolgáltatók által méltán lehet Mágocs város a mikroterület központja.

4.1.4. Mekenyes

Toina megye határában, Dombóvártól húsz kilométerre fekszik Mekenyes. Az erdősegekkel övezett völgykafiban fekvő települést megközelíteni könnyű. Mágocs felől, Nagyhajmáson keresztül lehet. A háború után fokozatosan csökkent a község népességszáma, ma 305-en (KEKKH, 2014) lakják a települést, ami az utóbbi években nem sokat változott. A közmegszámlát figyelembe véve előregedő község. Az önkormányzat szerezne helyben tartani a fiatalokat, első lakásépítésekkel jelentős összeggel támogatja.

A munkanélküliség itt is jelentős probléma. A dolgozók csekély száma helyben, a többsége a környező településeken (Nagyhajmás, Mágocs, Alsómoesolád Dombóvár) dolgozik. Többségük a gépiparban, illetve a mezőgazdaságban, haszonállat-tenyésztéssel és takarmánynövény termesztéssel foglalkozik.

A nemzetiségeket név szerint csak svábok és magyarok lakják a települést. A sok nemzetiség ellenére nincs a faluban kisebbségi önkormányzat.

A többiutcai településen a sok a régi sváb stílusjegyeket magán hordozó tornácos ház. Az utóbbi évek fejlesztési között volt az úthálózat és a járdák burkolatának felújítása. a csapadékelvezető árok szilárd burkolása, a közvilágítás teljes modernizálása.

Az önkormányzati épületek renoválása folyamatosan történik, megújult a sporttér, új kültört kapott a régi tűzoltószertár, szépül a közösségi ház, az uniók elvárásoknak megfelelően átalakul a ravaalozó Érdesség, hogy Mekkényesről telepítették át a korábban itt működő sztrazimalmot az orfűi Malommuzeumba.

4.1.5. Nagyhajmás

Mecsek északi előterében helyezkedik el Baranya-Tolnai dombsághoz tartozó, 377 lelket számláló Nagyhajmás (KEMK, 2014). A nemzetiségeket név szerint svábok, románok és magyarok lakják a települést, német és roma nemzetiségű önkormányzat működik benne.

A vállalkozók számára a község kedvező lehetőségeket nyújt, mivel vállalkozási, ipartűzési adót nem kell fizetni. A településen meghatározó gazdasági ág a mezőgazdaság, azonban elmondható, hogy a háziállat-állattartás már háttérbe szorult, ahogy a mikrotérkép majd minden településén is.

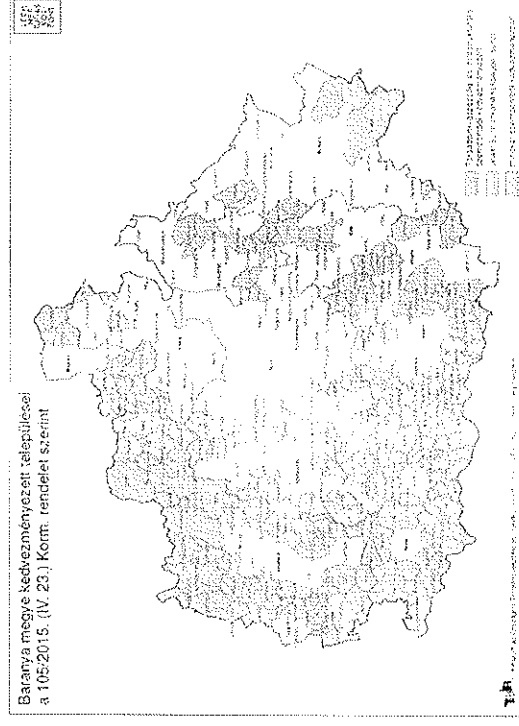
A település újabb az önkormányzati pályázati forrásból 2008 – 2010 között felújította, megőrizve az épület eredeti sváb jellegét.

A falu gyönyörű, egyedülálló játszótérrel büszkélkedhet, mely az ÚMVP III. pályázaton, 2010-ben került felújításra, majd kiegészült a 2012-ban létrehozott rendezvényterrel.

A faluban komoly, 11 kamerás figyelő rendszer került kiépítésre szintén pályázati forrásból. A kis hegyházi falu a hagyományörzés és a települési értékek megőrzése mellett egyre inkább a fejlődés útjára lép.

4.2. A térség fejlesztéspolitikai besorolása

A Hegyháti Járás a járások területi fejlettség alapján történő besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján a 38 leghátrányosabb helyzetű térség rangsorában a 26. helyen áll. A besorolás szerinti komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik, amelyek azok a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező járások, amelyekben az ország lakónépességének 10%-a él.

A fenti ábrán megjelölt legfrissebb besorolás szerint Nagyhajmás a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések között van. Mekkényes pedig mindkét szempontból kedvezményezett (tehát a társadalmi gazdasági elmaradottság mellett a jelenős munkanélküliséggel sújtott település jogán is a kedvezményezett kategóriába tartozik.)

A 2014. szeptemberben elfogadott Baranya Megyei Területfejlesztési Program a „Hátrányos helyzetű, fejletlen gazdaságú, komplex programmal fejlesztendő” térségek közé sorolja a Járás Sásd és térsége című alint. Az ottani indoklás szerint: Az elmaradottság fő oka a térség aprófalvas településszerkezete. A munkanélküliség aránya a térségben a legmagasabbak közé tartozik országos szinten is. Baranya megye munkanélküliségi rátáját jelentősen meghaladva.

A térségben jelentős szerepet játszik a primer szektor: a mezőgazdaság, élelmiszertermelés, az erdő- és vadgazdálkodás. Főleg a nagyüzemi mezőgazdaság dominál a térségben, ami a helyi lakosság csak egy szűk rétege számára biztosít megélhetést. A hátrányos helyzetű térségek egyik kitérés pontja a helyi, családi gazdaságok megerősítése. A helyi gazdaságok által termelt javak megjelenthetnek külső piacokon is, de elsődleges céljuk a területi önellátásra való törekvés. Ahhoz, hogy a térségben a problémákra megfelelő választ adó fejlesztések valósulhassanak meg, a komplex programokra szükséges fókuszálni, be kell vonni az ott élő embereket, közösségeket, vállalkozókat és figyelembe venni a térség belső erőforrásait.

4.3. Népeség, demográfia

A mikrotérség településeinek egyik legnagyobb problémája az országos tendenciákkal is egyező, de itt az alacsony lélekszám miatt még inkább gondot okozó népességszökkenés és elvándorlás.

A Dél-Dunántúli Magyarország legalacsonyabb népességű tervezési-statisztikai régiója, mintegy 70 fő/km² értékkel (országos átlag: 108,5 fő/km²). Ezt a helyzetet tovább súlyosbítja az a tény, hogy az ország tíz leginkább lakott kistérségéből hat itt található (Sellyei, Tahi, Csurgói, Baresi, Marcali, Sásdi). Ezzel szemben a település sűrűségértéke viszonylag magas (4,5 település/100 km²), Baranya megyében pedig kiugróan mondható.

A Dél-Dunántúli település szerkezetére a közepes városok hiánya, az aprófalvas szerkezet jellemző. A települések magas száma igen előnyöset strukturálta a régióban több mint 320 település lélekszáma nem éri el az 500 főt (ezeknek mintegy kétharmada Baranyában található). A népességszám változásának megyei, valamint települési jogállás szerinti adatai jelentős területi különbségeket takarnak. Ha az adatokat a 2013. január 1-jén bevezetett járási rendszer területbeosztásának megfelelően vizsgáljuk, látható, hogy 2001 és 2011 között a megye 10 járásának mindegyikében csökkent a lélekszám. A legnagyobb mértékben, több mint 11 százalékkal a Hegyháti (Sásdi) járás népessége esett vissza. (községi átlag 7%)

A lakosságszám csökkenése településeinken 17 év viszonylatában:

	2001	2011	2018
Alsómocsolád	323 fő	311 fő	314 fő
Bikal	885 fő	763 fő	734 fő
Mágoas	2696 fő	2388 fő	2331 fő
Mekényes	330 fő	285 fő	285 fő
Nagyhajmás	438 fő	340 fő	341 fő

A csökkenés átlagosan a mikrotérségben belül 1,3 %, a legmagasabb települési érték 2,2 %. Mind a népesség számának csökkenése, mind a korösszetétel rohamos romlása elsősorban az alacsony születésszám következménye.

A 2012-ik évben a régióon belül is a megye adatai a legrosszabbak, ugyanis míg a másik két megyében, ha nagyon kis mértékben is de megindult a születésszám növekedése, Baranyában közel 3%-os csökkenés következett be. A lakosság összetételére vonatkozóan fontos folyamat az előregedés, a települések korfája egyre inkább eltolódik, az 55-64 éves korosztály van jelen a legnagyobb számban. Hazánkban 2013 év elején 100 gyermekkorú (14 éves vagy fiatalabb) lakosra 119 időskorú (65 éves vagy idősebb) jutott. Baranyában ez a szám a 2013-as adatok szerint 127 fő. A Pécsi Tudományegyetem kutatása a népességfogyással kapcsolatban 1992 és 2012 között a térségben negyven százalékos reprodukciós csökkenést talált, ami az országos átlag 1,7 - szerese. Ehhez hozzá kell tennünk azonban a felnőtt korú korosztály lehetséges élvándorlásából, migrációjából eredő közvetett csökkenést is. Amennyiben ez a tendencia marad az uralkodó, valamennyi érintett településnek és kistérségnek meg kell fontolnia a társadalmi, gazdasági, és munkaerő-piaci, valamint kulturális okokra visszavezethető emberi erőforrásokkal kapcsolatos reprodukciós problémájának megoldási eszközait. A legmagasabb a csökkenés a 25-39 éves korosztály körében a régióon belül a szigetvári, komlói, hegyháti járásban figyelhető meg, ez utóbbihoz tartozik a mikrotérség is.

4.4. Értékei összetétel

Az ország megyei közül Baranyában vallották magukat a legnagyobb arányban (13,7%) valamely hazai nemzetiiséghez tartozóknak az utolsó népszámlálás adataival.

Közül 53 ezer fő vallotta magát valamely hazai nemzetiséghez tartozónak 2011-ben, számuk 24 százalékkal bővült egy évtized alatt.

A megyék közül Baranyában éltek a legnagyobb számban és arányban a német és a horvát nemzetiséghez tartozók, valamint a cigány nemzetiségűek aránya is meghaladta az országos átlagot. A teljes népesség és a roma népcsoport gazdasági aktivitásában is sajátos különbségek figyelhetők meg. Ebben szerepet játszik a korösszetétel és az iskolázottság számottevő eltérése. A roma népességet alacsony aktivitási szint jellemzi, azaz a foglalkoztatottak alacsony arányát magas munkanélküliség kíséri. Míg a teljes népesség 36,8%-a foglalkoztatott volt a legutóbbi népszámlálás idején, addig a romáknak csupán 18,8%-a. A cigány nemzetiség aránya a második legmagasabb a selyvei (16,1) után a hegyhátj járásban 11,9%. Települési nemzetiségi összetétel a 2011-es népszámlálás önérvényesítés alapján készült összegzése alapján (emelt az adatok torzítanak).

Település	cigány nemzetiségű	német nemzetiségű	román nemzetiségű
Alsómocsolád	7 fő	22 fő	-
Bikali	-	98 fő	-
Mágocs	214 fő	314 fő	9 fő
Mekényes	6 fő	22 fő	3 fő
Nagyhajmás	54 fő	29 fő	-

Kisebbségi önkormányzat alakult a 2014-es választások után:

Bikaion német, Mágocson cigány és német. Nagyhajmásan cigány és német.

4.5. Képzettségi szint

Fontos mutató az iskolai végzettség, ami szintén negatív képet mutat. A 2011-es járási adatok szerinti 11 837 főből 211 nem rendelkezik semmilyen iskolai végzettséggel, a maximum 8 általános osztályt végzetek száma 6019 fő, a középfokú végzettséggel és érettségivel rendelkezők 4846-an vannak, míg felső fokú végzettséggel csupán 761 fő rendelkezik.

Ezen adatok szerinti a népesség 53 %-nak van alacsony iskolai végzettsége. A mikroterület településen a lakosság fele csupán általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami munkacélpiacon szempontból nagyon előnytelen.

Alig több, mint 100 főnek van érettségije, vagy felsőfokú végzettsége. Speciális probléma (de nem csak a cigány népességhez köthető) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas aránya.

A vállalkozói kérdőívek és interjúk alapján szakemberhiány van a gépészeti szakmákban: hegesztő, gépi forgácsoló, géplakatos, esztergályos, NC és CNC programozó, karbantartó, gépészterelő, az építőiparra: kőműves, villanyszerelő, a mezőgazdaságban: állatgondozó, mg gépészterelő. Munkacseréigény prognosztizálható a szociális ápolás-gondozás területén is.

4.6. Intézményi ellátottság az oktatás területén a mikroterületen

Öt településünk közül két helyen van óvoda és iskola: Bikaion és Mágocson.

Óvodai nevelés két helyen folyik.

A mágocsi székhelyű Bokreta Óvoda társulási formában működik. A társulás fenntartói Mágocson kívül az alsómocsoládi, a mekényesi és a nagyhajmás önkormányzatok. A bikali óvodásokat elsősorban a Bikali Egyházközség, Hegyhámatóc, Szárász, Tófü önkormányzatai által társulásban működtetett Egyházközségi Óvoda Bikali intézmény egysége fogadja. Mindkét helyen van német nemzetiségi nevelési program is. A fejlesztési terv az óvodai ellátás területén a következőket emeli ki:

Bikali Óvoda: A 3 - 7 éves populációt vizsgálva a település óvodai kapacitása átlag 23%-kal meghaladja a következő 5 évben az ellátásra jogosultak számát. A helyzetlemezés adatai viszont azt is mutatják, hogy az óvoda kihasználtsága települési szinten 83%-os, és más településről is 17 gyermek jár az óvodába.

Mágocs Óvoda: A 3 - 7 éves populációt vizsgálva a település óvodai kapacitása átlag 24%-kal meghaladja a következő 5 évben az ellátásra jogosultak számát. A helyzetlemezés adatai viszont azt is mutatják, hogy az óvoda kihasználtsága települési szinten 81%-os.

6 évesnél fiatalabb népesség az óvodával nem rendelkező településeken:

Alsómoosolád 10

fő Mekenyes 11 fő

Nagyhajmás 25 fő

A feladat ellátási terv a gyermeklétszám függvényében egyedül Nagyhajmás esetében tartaná indokoltnak óvoda működtetését és ott javasolja, hogy amennyiben nem kerül sor óvoda működtetésére a gyermekek utaztatásának megszervezése szükséges.

A mikrotársaság közoktatási rendszerében a legjelentősebb a Mágosi székelyű Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola. Ide járnak a mágosi, alsómoosoládi, mekenyesi, nagyhajmásai gyerekek. A gyermeklétszám itt is folyamatosan eszikken.

A Baranya megyei köznevelési fejlesztési terv az alábbiakban mutatja be a várható helyzetet:

Általános iskolás tanulók száma - Hegyháti járás

Tanterület	Település	Kapaszkodási	2012/2013. tanév		2013/2014. tanév		2014/2015. tanév		2015/2016. tanév		2016/2017. tanév		2017/2018. tanév	
			férfi	összes	férfi	összes	férfi	összes	férfi	összes	férfi	összes	férfi	összes
Székely	6000	125	69	100	6	100	2	101	4	100	2	98	4	98
Mágos	340	340	117	10	239	10	239	10	234	10	229	10	229	10
Ménesváros	200	125	3	135	6	135	6	135	6	135	6	135	6	135
Méző	500	500	26	344	15	342	15	342	15	343	15	343	15	343
Sárd	500	500	5	295	10	297	10	297	10	295	10	295	10	295
Összesen		1385	673	1047	46	1071	47	1059	46	1048	46	1028	46	1028

Problémaként jelentkezik, hogy integrált oktatási rendszerben dolgozva magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma. A mágosi iskolában az idei tanévben 69 hátrányos helyzetű és 49 halmozottan hátrányos helyzetű tanuló oktatása folyik. Ugyanakkor gyermekpszichológus alkalmazására csak ez év októberéig van lehetőség. Az iskolában 1992 óta működik a művészeti körzés. Jelenleg 42 fő jár zenekolába. Az iskola pedagógiai programja kiemeli a nemzeti és kulturális örökség megőrzését, a művészeti nevelést, a fémegsportot, a digitális irástudás fejlesztését és a személyiségfejlesztést. A magartási problémák kezelésére 2011/12-es tanévben bevezették a VIT (Viselkedés Támogató Tanítása) módszert.

A mikrotársaság közoktatási rendszerében a legjelentősebb a Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola. Ide járnak a mágosi, alsómoosoládi, mekenyesi, nagyhajmásai gyerekek. A gyermeklétszám itt is folyamatosan eszikken.

A bikali felső tagozatos gyerekek Egyházasközpára járnak. Itt 103-ról 77 főre csökkent a létszám.

Ma a továbbtanulásra helyben csupán egyetlen lehetőség adódik. Mágoson lehet érettségit szerezni az Ámbédkar Gimnázium kihelyezett tagozatán (Dr. Ámbédkar Gimnázium, Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola, Felnőttoktatási Általános Iskola). 2008-tól indult újra középfokú képzés. Az érettségire való felkészítést a sajkóközi Dr. Ámbédkar Gimnázium és Szakképző Iskola végzi.

A tervek szerint az érettségire való felkészítés mellett a szakképzés újbóli elindítása is megfontolt elsőként a szociális, de tervek szerint bevezetésre kerül majd a helyi igényeknek megfelelően a gépipari területen is.

Speciális problémák:

A Sásdi Tankerület Esélyegyenlőségi Terve viszonylag friss adatokkal szolgál a speciális problémákat illetően. A tankerületben nagyon magas a hátrányos helyzetű (58%) és a halmozottan hátrányos helyzetű (39%) tanulók aránya. A 2013 évi kompetencia mérés eredményei országos és településtípusonkénti összegzésben elmaradást mutatnak. Emiatt nagyon fontos 2 területen a fejlesztés: az egyik a kompetenciafejlesztés, a másik pedig a pályaválasztási orientáció és motiválás. Az esélyegyenlőségi tervben rögzített feladatok megvalósítását segíti az iskolánként, illetve tagintézményenként létrehozott Esélyegyenlőségi Kör, amely széleskörű partnerségben más intézményekkel figyelemmel kíséri a fejlesztendő területeket, javaslatokat tesz a segítő programokra.

4.7. Gazdasági helyzet

A KSH 2013 évi végi összegzése szerint a régióknak nem tudott kitérni a rendszeres átlás utáni időszak mélyrepüléséből, és a 2008 évi gazdasági válság is újabb visszaesést hozott.

A Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptiót megalapozó helyzetfelmérés tovább árnyalja ezt a helyzetet: „Az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) országai tekintve Baranya megye pozíciója csaknem 10%-ot romlott az országos átlaghoz képest a 2000 és 2010 közötti időszakban. 2010-ben Baranya megyében az 1 főre jutó bruttó hazai termék az országos átlag 67,6 %-a volt, míg 2007-ben még 71,1%-a, jól látszik, hogy folyamatos a csökkenés. A megye az ország 19 megyéje közül a 13. az egy főre jutó GDP sorrend alapján 2010-ben, ez a pozíciója jellemző évek óta”. „2011 évhez képest a megye országos megcsoportban elfoglalt utolsó helye, melyen Nógrád megyével osztozik, az ipari termelés népességárcsökkentésére mutatósáma alapján nem változott. 2012 év január és június között mintegy 373 ezer forint ipari termelési érték jutott a megye egy lakosára, ez az országos átlag nem egészen egyharmada.” „Baranya megye gazdasági potenciálja Pécsen összpontosul, a leszakadó, periférikus helyzetű térségek rossz gazdasági mutatókkal rendelkeznek. Ezen térségek fejlesztésének egyetlen esélye a területileg integrált, komplex programokkal történő megújulás (például Ős-Dráva program)”

4.7.1. A járás gazdasági bázisának vizsgálata

A Hegyháti járás még a Baranya megyei járasok között is speciális sajátosságokat mutat: a gazdasági szerkezetben az országos viszonyokhoz képest is nagyszámúan magasabb az agrárjellegű vállalkozások aránya. (A kistérségben ma járás az arányszám 26,8 % , míg az országos átlag 3,3 %). Jellemzően a gabonatermelés és a mikrotérségben belüli állalkozásoknak köszönhetően a baromfi, nyúl, sertés és szarvasmarha tenyésztés a jellemző. Speciális tény az is, ami a vidéki Magyarországon, néhány nagyvárosiól eltekintve ritka, hogy a fémfeldolgozással, megmunkálással foglalkozó vállalkozások szerepe átlagon felüli. A kistérségben a vállalkozások 9,4 % tartozik ebbe a körbe, míg az országos átlag is csak 8,8 % Mágocs, Sásd. Míndszentgödi is ilyen profilu vállalkozásai ugyanakkor jelentős szakmunkás hiánnyal küzdenek, és ha erre a problémára nem találunk gyors megoldásokat, akkor még ez a kismélt ágazat is komoly leépülést szenvedhet el. A Hegyháti járásban élők foglalkoztatási lehetőségeit, az itt működő vállalkozások megteremtésének, fejlődésének esélyeit jelentős mértékben rontja az a tény, hogy a környező centrumok (Pécs, Dombóvár, Kaposvár, Szekszárd, Bonyhád, Komló) gazdaságának regenerálódása sem ment végbe olyan mértékben, hogy dinamizálni tudná a környező, stagnáló vagy éppen romló helyzetű aprófalvas térségeket. A kutatások egy jellegzetes fogalommal a „munkaerőpiaci aránykibélyeztetel” jellemzik a térséget.

4.7.2. A mikrotérség gazdasági öröksége, sajátosságai

A rendszerváltás előtti időszakban a mikrotérség településeinek a hagyományos vidéki gazdaság jellemzőit találjuk. A legnagyobb foglalkoztatók a térségben a Láng Gépgyár Dombóvár, a Mezőgép Mágocs, a Bikali Állami Gazdaság és a Termelő Szövetkezetek voltak. Mágocs az egykori Mezőgép telep területén északnyugatra az ipari termelés, a TSZ major egykori területén, a településtől délkeletre az agrár ipari terület felhasználás a jellemző. A volt TSZ major területéhez kötődően állattartási, takarmánygyártást, mezőgazdasági gépjáratást végeznek. Az agráriumban a nagyüzemi gabonatermelés mellett a szarvasmarha, baromfi és nyúli tenyésztésnek vannak meghatározó szereplői (K-Agro Kft., Y Pulyka, ANASZ. Mg Szövetkezet és mellettük több kisvállalkozás). A 11 főből álló főrendszert megfícielő hátréret ad a halenyésztésre, amivel szintén több kisvállalkozás foglalkozik.

Az ipari területen található vállalkozások részben külföldi tulajdonúak, fő profilként a gépjáratás és javítás, tartálygyártás, a klímaberendezések gyártása, fém megmunkálás a jellemző (Magnet Kft., Cabero Kft, Edelstahlservice Kft, Mágfők Kft., Mágocsi Ferro Kft.). A Mágocsi Önkormányzat hosszú távú céljai közé tartozik az ipari terület ipari parkká történő fejlesztése.

A környben a Bikali Állami gazdasághoz tartozó Alsomocsolád közigazgatási területén lévő hatfeldolgozó üzem ma a PCK Szeged Zrt. gyártóüzeme. Az ugyancsak a településen található takarmánygyártóval és sertésteleppel ma a legidőbb munkahely a mikrotérségben ezen a településen található.

A fenti jelenleg is működő ágazatok egyik legnagyobb problémája a képzeti munkaerő hiánya.

A mikrotérség még egy területen bír jelentős gazdasági potenciállal, ez a turizmus. Két település ezen a területen is kiemelkedik: Alsomocsolád és Bikal. A bikali Puchner Kastélyszálló és Renezánsz Élménybirtok egyedülálló középkori tematikus park, mely egyediségét el tudatosan fejlesztett programkínálatával közel 70 000 vendégéjszákával mára a régió 3. legjelentősebb idegenforgalmi látványossága. Vállalati kiáértése a tradíciók éltetésének építése körüli környezetben, de emellett klasszikus wellness szolgáltatásokat, rendezvény szervezést, konferencia turizmust is magas szinten kínál.

Alsómocsoládón a Kőlyök Fészek Erdei iskola 12 modulból álló gazdag programlehetőségeivel, az Interaktív Tárház természetudományos különlegességeivel, az itt kipróbálható Boeing szimulátorral és a 314 fős településen évente közel 5000 vendégéjszakát előlő látogatókkal a maga kategóriájában országosan is élen jár. A borsászturizmusban Mágocs jelent különleges kínálatot, de a településeken megtalálható kiterjedt tórendszer itt is további lehetőségeket tartogat. A szép természeti környezet miatt a térség többi települése is tudja ebben az ágazatban komplex fejlesztésekkel továbblépni (Mágocs Ibolya völgy borospincéi, Mékényes és Nagyhajmás a helyi közművészetre és a háborítatlan környezetre alapozott komplex fejlesztéssel, öko – és falusi turizmussal).

Az önkormányzatok adatszolgáltatása szerint jelenleg: Mágocson 140, Bikaon 40, Alsómocsoládón 33, Nagyhajmás 26, Mékényesen 6 vállalkozás működik.

4.7.3. Foglalkoztatottság

A legfrissebb adatok szerint a mikrotérség foglalkoztatottsági problémáit az országoshoz hasonlóan a fiatalok és az idősebb korosztályok munkanélkülisége, a több generációs munkanélküliség, az aluliskolázottság, a rossz egészségügyi és szociális körülményekből fakadó hátrányok és az adatokkal csak áttetelesean alátámasztható motiválatlanság jellemzi.

A 25 év alatti fiatalok munkanélkülisége nagyobb problémát jelent, mint az idősebb korosztályoké. A munkanélküliek döntő többsége legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, de egytizedük még az al is. A járási szintű munkanélküliségi ráta a járási hivatal adata szerint 15,8%

4.7.4. Munkalehetőségek

Munkalehetőségeket a kistérségeken szinte csak az önkormányzat vagy a közmunka jelent, az egyetlen nagyobb település a közel 2500 fős kistérség Mágocs esetében is csak néhány fő találhat helyben a korosztályának, érdeklődésének, végzettségének megfelelő munkát. Alsómocsoládón a korábban említett három nagyfoglalkoztató és az önkormányzati intézmények és közmunka programok miatt nagyobb a munkahelykínálat, de itt is megjelent a legkritikusabb probléma, mely szerint a helyben élők számára ez egy behatarolt kínálat.

A kinált munkahelyek nem kedveznek a magasabb és speciális végzettségűek számára. A térség mezőgazdasági vállalkozásai valamint az ipari területen nagyobb számban megjelenő fémgyártással, gépgyártással és javítással, tartálygyártással foglalkozó cégek ugyanakkor nagyon nehezen találhatnak képzett és motivált munkaerőt. A kereslet és kínálat összehangolása információ megosztással, a hosszabb távra kiható hatékony pályamintációval fejleszthető. Potenciális lehetőségeket hordoz a térségben eddig is hagyományosnak tekinthető mezőgazdasági termelés és helyi termékek előállításának innovatív bővítése és összekapcsolása a közélettel és a turizmussal lehetne alapja a továbblépésnek.

4.8. Szociális gondoskodás

Az alapellátások tekintetében több változás történt az elmúlt két évben. A családsegítési és a házi segítségnyújtás szakfeladatát korábban a kistérségi iktatás szervezte, 2014. januárjától a Mágocsi Szociális Gondozási Központ vette át mind az öt településen. 2014. júniusától Bikaon átértült a komlói családsegítő szolgálat ellátási körébe. A 2014-es intézményi beszámoló szerint a házi segítségnyújtási a térségben átlagosan 72 fő vette igénybe. A célcsoportról elmondható, hogy az itt élő idősök létszáma, életkora és gondozási szükséglete évről évre emelkedik.

A családsegítés szakfeladat a 2014-es adatokat szemlélve a mikrotérségben 264 családot érint. Mágocson 113, Alsómocsoládón 12, Bikaon 4, Nagyhajmás 18, Mékényesen 17 családot érint. A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége összesen 41 gyermeket érint rendszeresen és 119 eseti segítségnyújtás történt az öt településen. (Bikaon esetében ez a feladatkör is átkerült komlóra az év júniusától). A mágocsi iskolában 2014 szeptemberétől iskolapszichológus is segít a gyermekekkel való munkát. Általában a legnagyobb probléma a családok rossz anyagi helyzete, a szülők munkanélkülisége, a rossz lakáskörülmények, és ezekből fakadóan a rossz életvitelmények, családi konfliktusok, és a generációról generációra öröklődő „tanult tehetetlenség” motiválatlanság. A drog és szeszital fogyasztás komoly problémát jelent a településeken, veszélyes a gyermekekre nézve, akik egyre fiatalabb korban kerülnek kapcsolatba ezekkel a káros szenvedélyekkel.

A szociális ékeztetést Bikaon, Mágocson, Mékényesen és Nagyhajmás, a Mágocsi Szociális Gondozási Központ végzi. Alsómocsoládón az Őszi Fény Idősek Otthona.

Halmozottan hátrányos helyzetű népesség:

Az alacsony státuszú lakosok aránya településenként magas: Alsómoosládon 36,3 %, Bikalon 19,2%, Mágocs 25,8%. Mekenyesen 41,7%, Nagyhajmason 44,7%. A kistérségben a 0-17 éves gyermekek 43%-a szegénységben él. 2011-13. között a Gyerekessély program keretében Családi napközi működött Bikalon, Mágocs, Mekenyesen, Nagyhajmason. Jelenleg a korai képességfelfedezést nyújtó Biztos Kezdet Gyerekház a Járásban csak Gerényesen érhető el. Holott számos településen szükség lenne rá... Átgondolandó a roma dijakakat foglalkoztató Biztos Kezdet szerű – a korai fejlesztést preferáló nevelési, közösségi szintű – Gyerekház. Gyerekszívet – kialakítása (különösen azokban a településeken, ahol nem működik helyben óvoda), mely alkalmas lehetne az óvodába még be nem jutó hátrányos kisgyermek és szülők déliotti, fejlesztő foglalkozásaira, együttléteire is. Elősegíthetné a nők foglalkoztatását, helyi önszerveződését, lehetőséget adna a családvédelem, családtervezés, egészségügyi szolgáltatató háló összekapcsolására is.

A mikrotérség települései közül háromban van ún. szegregátum. (Szegregátumnak minősülnek azok a területek, ahol az alacsony státuszú népesség aránya meghaladja a 40%-ot.) Mágocs északi részén a Dombóvári utca, az Ady Endre utca és a „Horhó” alkotja városrész a KSH besorolása szerint szegregátum. A Helyi Esélyegyenlőségi Program szerinti a településen élő roma lakosság 80-90%-a állami transzferekből gazdálkodik, csupán 1-2%-nak van állandó munkahelye. A településen élők társadalmi integrációját jelenti a TOP-5.2.1-15-BA1-2016-00002 „Közösen élhetőbb lakókörnyezetünkért, mindennapjainkért” Mágocs című pályázati program támogatja, míg településrészek rehabilitációja TOP-4.3.1-15-BA1-2016-00003 „Élhetőbb lakókörnyezetünkért” Mágocs program keretén belül hamarosan megkezdődik.

Ugyancsak nevesített szegregátum Nagyhajmason a Fő utca (2-11: 123-184; 198-202) számon alatti utcáriszek.

Alsómoosládon a „Sárók” „Gödör” elnevezésű területek rehabilitációja 2015-ben a DDCP-4.1.2/B-13 „Szegregáció helyett integráció – Alsómoosládon” program segítségével megvalósult.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: a Sásdi Többcéjú Kistérségi Társulás keretében a mágoesi Gondozási Központ 2006 augusztus 01-től kiépítette a Jelzőrendszeres Házi Segítségnyújtási 450 fő számára. 24 órás ügycsellel. 2009. január 01-től a szolgáltatás átkerült a Sásdi Kistérségi Társuláshoz. A társulás megszűnésével 2015. januártól a mikrotérség településén a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, valamint a támogatószolgálat működtetési a Sásd és Tarsécs Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft végzi. a 2015. évben 146 jelzőkészülék (Mágocs 88, Bikal 23, Alsómooslád 9, Mekenyenes 13, Nagyhajmason 13) van üzemben a mikrotérségben.

Felugondolnoki szolgálat működik Alsómoosládon, Mekenyesen.

Szakkollatást két intézmény végzi a mikrotérségben:

Mágocsban nagy múltúra tekint vissza az idősek ellátása, 1977 őszén kezdte meg működését az Őregék Napközi Otthona. Mivel az ellátásra növekvő igény volt, ezért az épületet hamar kinőtte az intézmény. 1980-ban már 15 fő számára szállást is tudtak biztosítani. Az intézmény jelenlegi szolgáltatásai közé tartozó szociális étkeztetést 42 fő, a házi segítségnyújtást 32 fő, a nappali ellátást 30 fő veszi igénybe, 35 fő a bentlakó.

2006 óta működik Alsómoosládon az „Őszi Fény” Idősek Otthona Egyesített Szociális Intézmény, melynek keretében időshonni és nappali ellátást, szociális étkeztetést is biztosítanak. Az intézmény 42 fő számára biztosít bennlakásos letelepedést 2-3 ágyszobákban. Specializációk: demens/alzheimeres betegápolás, Parkinson-kóros betegápolás, magas vérnyomásos betegápolás, diabéteszes betegápolás, mozgásszervi betegápolás.

Helyi Esélyegyenlőségi Programmal mind az öt település rendelkezik. Jelenleg a Mikrotérségi Unió és a települések partnerként vesznek részt a térségi esélyegyenlőségi program kiállításában.

4.9. Hagymányok

Településünk örzi a régi hagyományokat több területen is. Feltehető ez az építészeti értékekben, a megőrzött tárgyakban, a szokásokban és az ezeket felelevenítő rendezvényeken.

Településünk közül Mágocson található egy gazdag Helyörténeti Gyűjtemény, Bikalon és Nagyhajmáson pedig tájház, melyek bemutatják a térségre jellemző gazdálkodási és népművészeti hagyományokat, viseleteket. A bikali gyűjtemény különlegessége a „Béke a háborúban” című 6 kötetes album, mely az 1942-ben Hamburgból a bombázások elől Bikalra menekült gyermekek itteni tartózkodásáról készült, de nemcsak az ő útjukat, hanem az akkori életet is gazdagon illusztrálja. A nagyhajmási tájház a hagyományos viseletek, konyha és szobaműtörténet mellett a gazdasági eszközök nagyon széles tárházát is az érdeklődő elé tárja. A Mágocsi Helyörténeti Gyűjtemény különlegességei: az egyházi szoba, Kodály Zoltán mágocsi látogatásáról és Balatoni Mátyas zeneszerzőről őrzött tárgyak és emlékek, valamint a régi mesterségek eszközei. Itt kapott helyet a Helyi Értéktár Szoba is.

A Mágocsi Bokréta Óvoda egyik kiemelt óvodapedagógiai programja „Hagyományvápólas élményszertés” címmel zajlik. Az óvoda és az iskola a német nemzetiségi hagyományokat is örzi. A Mágocs Jövőjért Közalapítvány 1993-ban jelentette meg a helység krónikáját Mágocs címmel, ami a 2001-ben megjelentetett Mágocs 1251-2001 című kiadvány követett a település történetének bemutatásával.

Az Alsómocsoládon működő Helyi Értéktár Bizottság, a folyamatos értékörző munkát már önálló kiadványban is bemutatja, melynek címe az „Ezerarcú Alsómocsolád”. Helyörténeti adatait, Pesti János tollából tájszótárt, évente Kalendáriumot jelent meg a település, Bikal önálló kötettel van jelen a Száz magyar falu könyvesháza sorozatban.

Hagyományörző rendezvények: A Mágocsi (Hegyháti) Születés jelentős kulturális rendezvénye a településnek és a térségnek, amely minden év szeptemberének második szombatján kerül megrendezésre, a Mediterrán ösz megyei szintű rendezvény sorozat keretében. Ennek szokásos egész napos műsora: a kézműves vásár, a mezőgazdasági bemutató, valamint játszóházak, a színes kulturális értékeket bemutató előadások, a születés felvonulás – amikor a település utcaim láncos felvonulást tartanak a szűreti bátyók – és természetesen az elmaradhatatlan születésbúli, amelyek keretében a mágocsi és vidéki hagyományörző társaságok, valamint emlékek lépnek fel.

Évek óta visszatérő jelentős esemény a Hegyháti Beat - Rock Fesztivál. Mágocs ad otthont az évente megrendezésre kerülő Polgáró Halászléfőző Versenynak is. A települések Falunapokon elevenítik fel a régi hagyományokat pl.: Sváb lakodalmas. Emellett Bikalon és Nagyhajmáson német nemzetiségi disznóvágást rendeznek évente. Nagyhajmáson és Mágocson német és roma nemzetiségi napot szerveznek rendszeresen.

Ugyancsak említést érdemel a Bikali Halászléfőző Verseny, ami második éve már mikroterrségi is egyben. 2008 óta Alsómocsolád ad otthont a falugondnoki szolgálatot megálmó és megvalósító Kemény Bertalanról elnevezett díjatadónak minden év tavaszán, ami egyben a Falufejlesztési Társaság országos szakmai rendezvénye. A legöregebbi ma is aktív civil szervezet a térségben az Alsómocsoládi Baráti Köre 1986-ban alakult. 1991 óta bejegyzett szervezetként igyekszik egysébe tömöríteni a falu lakosságát, valamint az innen elszármazott, de a közséért tenni képes értelmiségieket, illetve minden jó szándékú embert. Évente megrendezik az elszámazottak találkozóját, a Baráti Kör Találkozót, mely hagyományosan a Születés nappal kapcsolódik össze. Gazdagodik a térségi rendezvények köre is: 2014 óta Nagyhajmás Mikroterrségi Focikupa szervez, 2015-ben pedig hagyományteremtő szándékkal indult el a Mikroterrségi Családi Nap, amely a későbbiekben minden évben másik településen kerül megrendezésre. 2015-ben készült először közös Eseménynaptár is, melyet az Észak-Hegyháti Himnódó mellékleteként minden család megkapott a mikroterrségben.

4.10. Civil társadalom

„A Baranyai-hegyháti civil szférája mind a funkciók mind a tevékenységek tekintetében sokszínű.

Az olyan „klasszikus” szervezetek mellett, mint a nyugdíjas és ifjúsági klubok, sportklubok és egyesületek, kerbaratok, a helyi kulturális hagyományok felélesztését vagy megteremtését szolgáló csoportok, egyesületek, vagy éppen a polgárórság, megtalálhatók az oktatás, egészségvédelem, faluszépmés és településfejlesztés területén tevékeny alapítványok, egyesületek, és a faluokat a demokrácia, a helyi politikázás szabályaira nevelő gyermek- és ifjúsági önkormányzatok.”

A Hegyháti János aprófalvas térség, a civil szervezetek döntő többsége az oktatás, kulturális, egészségügyi, szociális tevékenységekkel, érdeklődési pontokkal rendelkező mikroterrségi

központokban tevékenykedik, legnagyobb számban természetesen Sásdon.

A mikroterületre vonatkozóan árnyaltabb a kép: Mindegyik településünkön jellemző a polgárörtség, a faluszépi egyesület, és valamilyen sportklub, de az utóbbi években a civil törvény szigorodásával szinte csak ezek maradtak. Illetve Mágocs és Bikal több bejegyzett, de változó aktivitással dolgozó civil szervezettel rendelkezik, Alsómoosolád pedig sajátos szerepet vállalt fel.

A település a térség példaadó civil központja, nem csak azért, mert a háromszáz lelkes közösségben tízenegy, a legszélesebb feladatkört lefedő egyesület, közhasznú társaság, alapítvány, kulturális és érdekvédelmi szervezet dolgozik aktívan, hanem elsősorban azért, mert az elkötelezett civilek a falu és a mikro-terület jövője érdekében szorosan együttműködnek a települési önkormányzattal, a gazdasági szereplőkkel, több térségi kezdeményezésük van a térség civil társadalma irányába, az Alapítvány Alsómoosoládról és a „Mocsolád-Civilház” Közhasznú Nonprofit Kft. együttműködve térségi civil forrásközpontot működtet az alsómoosoládi Faluházban.

5. Az együttműködés előzményei, definiált kitérési pontok

Az Észak-Hegyhátot a földrajzi, gazdasági, társadalmi egység okán több évtizedes múltja tekint vissza a települések együttműködése, de ez 2014-ig vagy alkalmasszerű, időszakos, konkrét célok mentén szerveződő együttműködési jelenteti, vagy a közszolgáltatások ellátására korlátozottan.

Alsómoosolád, Bikal, Mágocs, Mekenyes, Nagyhajmás települések önkormányzatai településük gazdasági szereplői, intézményi- és civil szervezetei összefogásával 2014. mártusában elhatározták, hogy együttműködésük eredményeként létrehoznak egy, az 5 település színergikus fejlődését lehetővé tevő közös fejlesztési programot.

A munka eredményeként az 5 település létre hozta az Észak - Hegyhát Mikrotérségi Uniót, melynek célja, hogy a közös fejlesztési elképzeléseket támogassa.

A megvalósítás érdekében az érintett felek – gazdasági szereplők, önkormányzatok, civil szereplők, intézmények – közös akaratából létrejött:

- Figy. a térség meghatározó szereplői által megkötött Mikrotérségi Paktum megalkodás, amelynek alábbi irányelveitől szándékozik, hogy esztendőnk a közös fejlesztési elképzelések kiakasztásához megvalósításához.

- A program működtetésére az alapító önkormányzatok megbízták a Hegyhát Észak Térségi Egyesületet, melynek keretében 2014. szeptember 1.-től munkaszervezetet hoztak létre. 2015 októbertől a további munka szervezeti hátterét a megalapított Észak-Hegyháti Unió Nonprofit KFT adja.

Az összefogás társadalmi bázisa alulról építkezik, mely folyamat menedzselésében az Alapítvány Alsómoosoládról elnevezésű civil szervezet aktív részt vállal.

Az öt település képviselő testületei, intézményvezetői, civil szervezeti vezetői közös tervezés során az alábbi kitérési pontokat definiálták.

Az erősségek a természeti és környezeti gazdagsághoz és a még nem eléggé kihasznált együttműködések és kapcsolati hálókat területén a legkiemelkedőbbek. Megtartásukhoz, gyarapításukhoz kapcsolódó legfontosabb feladatok:

- térségi úthálózat, összeköttetések megerősítése, kibővítése (nem használható átkötő utak felújítása, használhatóvá tétele, bekapcsolása a turizmusba),
- fiatalok bevonása a tervezésbe,
- fiatalok helyben tartása,
- civil társadalom erősítése és bekapcsolása a jövőformálásba,
- kitérési pontok tudatossá tétele, hozzájuk kapcsolódó komplex programok szisztematikus építése,
- térségi gondolkodás, térségi identitás erősítése,
- ipari park cím elnyerése, a terület fejlesztése.

A lehetőségeket is érdemes ebből a szempontból megvizsgálni. Mivel fontos a térséghez költöző, ahhoz ragaszkodó, itt helyben boldogulást kereső népesség tudatos támogatása, erősítése, ezért építve az ezen a területen meglévő értékekre, kiemelt figyelmet kell fordítani:

- a turizmusra, a hozzá kapcsolható helyi termékekre és az itteni tudás hasznosítására
- a fiatalok bevonására, a már meglévő tudás és tapasztalat, a kapcsolati hálókat tovább bővítetők, erősítetők, de ehhez a helyi „vándorutakat” kell jól kijelölni, kommunikálni, tudatosítani.

- a tudatos értéktelítésre, erősítheti a képzési rendszerben az erősségekhez való igazodást, a boldogulás már most látható területen tudatos építkezést
- a jelenleg meglévő szociális gondozási háttér további bővítésére.

A közösen definiált kitérési pontok, stratégiai irányok mind a népességmegtartás, népességvonzás, mind a turizmust érintő területek számára alapfeltétele a térség megfelelő közbiztonsága.

6. A térség közbiztonsági helyzetképe, bűnmegelőzési feladatai

6.1. Az önkormányzás lényege

Az önkormányzás a népszuverenitás alkotmányos alapelveire épül. Lényege, hogy a választópolgárok közvetlenül, illetve választott képviselőik útján kerülnek bevonásra a helyi közügyek megoldásába, amelyek intézésére az önkormányzatokat törvény hatalmazza fel, különösen az alábbiak tekintetében:

- a lakosság közszolgáltatással való ellátása,
- a közhatalom önkormányzati típusú helyi gyakorlása,
- a fenntartóhoz kapcsolódó szervezeti, személyi és anyagi feltételek biztosítása. A bűnmegelőzési és közbiztonságot érintő kiemelt feladatok:
- a bűn okok feltárása megállapítása,
- a területi választ befolyásoló tényezők feltárása,
- a bűnelkövetés számát redukáló intézkedések megfogalmazása,
- a bűnelkövetés célrendszerének meghatározása,
- az elsőbbséget élvező célok és a nagy jelentőségű feladatok meghatározása,
- a döntések előkészítése, döntés, majd megrendelés a megfelelő szakmai szervezetek felé,
- a feladatok közös végrehajtására szoros együttműködés az önkormányzat, a szakmai szervezetek, a helyi intézmények, a helyi társadalom tagjai között, és a végrehajtásra való összfűzés,
- a bűnmegelőzésben együttműködők közötti folyamatos partnerségi viszony fenntartása,
- a társadalmi megelőzési program és az ezzel kapcsolatos információk hatékony továbbítása, folyamatos közzététel.

6.2. A közbiztonság

A közbiztonság a társadalmi együttélés rendjének – adott időszakban és helyen – jogilag szabályozott olyan tényleges helyzete, amelyben az emberek élete, személye, javai és jogai biztosítottak az illetéktelen támadásoktól. A közbiztonság infrastrukturális tényező is, amely befolyásolja a beruházási szándékok, az idegenforgalmat, az állampolgárok mindennapiait, hangulatát, a letelepedési kedvet. A település közbiztonsági állapotát a helyi problémák összessége határozza meg, melyek kezelése és a bűncselekmények megelőzése is csak helyi összefogással lehetséges. A hűnözés mérséklése a lakosság és a rendőrség közös feladata, az igazságügyi szervekkel (bíróság, ügyészség) összhangban.

6.3. A megelőzési felfogás

A bűnözés okai és feltételei között meg kell említeni az ún. „nagy környezetbe” (makro milió) tartozó szociális ellátottságot, az egészségügyi és közigazgatási fejlettséget, a műveltségi szintet, az igazságszolgáltatás pontosságát, gyorsaságát, a munkanélküliség mértékét és az általa érintett rétegeket, az általános gazdasági helyzetet, a létminimum szintje alatt és annak közelében élők számát, a lakáshelyzetet és a szociális ellátottsághoz szervesen kapcsolódó további tényezőket. A személyiség kialakulását is közvetlenül befolyásoló „kis környezet” (mikro milió) – a család, az iskola, a munkahely, a baráti kapcsolatok, szórakozási lehetőségek és szokások – is befolyásolja a hűnözés mértékét és minőségét. A megelőzésről elsődileg a makro- és mikrokönyezetben lévő okokat figyelembe véve kell gondoskodni.

Másodlagos jelentőségű, de rendkívül fontos a megelőzés szempontjából a bűncselekmények felderítése, a bűnelkövető felőlösszegré vonás és a prevenció. A megelőző munka állami önkormányzati és társadalmi feladat. A társadalmi bűnmegelőzés helyi szintű megvalósulásában minden olyan személy és szervezet közreműködésére szükség van, akik a bűnelkövetők számának, hatásának, az áldozattá válás kockázatainak csökkentésére képesek összefogni.

Mind ezekre tekintettel a településen a társadalmi bűnmegelőzés megvalósítása érdekében szükséges egy átfogó és összhangba állva érvényes bűnmegelőzési, közbiztonsági stratégia megalkotása.

6.4. A térség közbiztonsági jellemzői

A térség közbiztonságát elsősorban a lakosság anyagi helyzete, műveltségi szintje és morális állapota határozza meg. A bűnözés jellegét és nagyságrendjét az országos tendenciák, a gazdasági környezet és a társadalmi problémák indukálják. Országos viszonylatban – így területünkön is – az elmúlt években a bűnözés minőségileg új formái jelennek meg. A megélhetéshöz szükséges anyagi javak kovácsoltsága magában hordozza a bűncselekmények elkövetését. A bűncselekmények túlnyomó részét az anyagi haszonszerzés motiválja. A társadalomban található jelentős feszültségekre utal a vélt probléma megoldásként jelenkező élethelyzetek által motivált bűncselekmények elkövetése. Ennek egyik jellemzője az életrétegi társadalmi különbségek, a konfliktusok erős szakos megoldására való törekvés. Kriminológiai kutatások támasztják alá, hogy az országok általános kiskorújává vált a bűnözésnek. A brutális egyferman jellemző a személy elleni, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni, illetve a vagyon elleni bűncselekmények körében is.

Alsómosolád Község, Bikal Község, Mágocs Város, Mékónyes Község és Nagyahajmás Község a Komló Rendőrkapitányság illetékességi területén fekszik. A község közbiztonsági helyzetéről, a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről, és az azzal kapcsolatos feladatokról, mint kistérségi településhálózatról beszélnünk.

A célterület több településen működik kamerahálózatos térfigyelő rendszer, melyből Alsómosolád Bikal és Nagyahajmás technikailag is kiemelkedik. A mágoesi rendszer jelenleg fejlesztés alatt áll, így az működéskepleten. Mekkényesen még nem történt ilyen típusú beruházás. A jelenleg működő kamerarendszerek a fontosabb területeket figyelik, így a bejövő utakat, önkormányzati épületek, intézmények környékét, csomópontokat. Minden település rendszerbe bővíthető az anyagi források tükrében.

6.4.1. Akcióterület, mint körzeti megbízott terület

Akció területünk két körzeti megbízott területből áll.

A Mágocs körzeti megbízott területre négy települést foglal magába. Mágocs, Alsómosolád, Nagyahajmás és Mékónyes tartozik az illetékességi területéhez. Az Egyházasokozár körzeti megbízott terület a névadó településen áll magában foglalja Bikal, Tóli, Szarász és Hegyhármate községeket.

A települések Baranya megye északi csücskében helyezkednek el. Tolna megyével határos részen. Településszerkezetük falusias jellegű, családi házas beépítettségű. A települések határában zártkertek és mezőgazdasági létesítmények, területek helyezkednek el.

Nagyobb ipari létesítmények Alsómosolád és Mágocs külterületén találhatóak, nagy átmenő és turista forgalmat pedig elsősorban a Bikalon elhelyezkedő Puchner Kastély Szálló és Renszánsz Élmenyhírtök general. A lakosság lélekszáma a Mágocsi megbízott körzetben 3271 fő körül, itt 3 fő körzeti megbízott teljesít szolgálatot, az Egyházasokozár körzetben 1690 fő, itt 1 fő körzeti megbízott teljesít szolgálatot.

A lakosság összetétele nemzetiségük szerint, a népszámlálási adatok alapján többnyire magyar, bár eltérő összetételben cigány, német, román, és székely származásúak lakják a településeket. Munkalehetőség szempontjából Baranya megyei viszonylatban jól ellátott a terület, ennek ellenére az iskolázatlan lakosság körében nagyobb a munkanélküliség. Ennek javítására egyik lehetőség a közmunka program bevezetése. Az előzőektől következők, hogy bűnügyileg is kevésbé fertőzött a térség.

A terület legnagyobb problémája a folyamatosan esőként növekvő lakosság lélekszám, az itt élők előregedése, a fiatalok jobb megélhetés reményében történő elvándorlása és emiatt az elhagyott vagy üres ingatlanok megszorozódása, továbbá azok értéktelenedése. Problémát jelent továbbá az iskolázatlan lakosság magas aránya, amely szintén közbiztonsági kockázat. Ennek kezelésére, valamint megszüntetésére már több program és pályázat is elindult a térségben, viszont közelítható eredmények majd csak később lesznek láthatóak.

Bár a két Körzeti Megbízott Területen a lakosság lélekszámához képest a bűnesetek száma kevés, a bűnmegelőzés, közbiztonság fontos az itt élők számára, ezért igénylik a folyamatos rendőri jelenlétet.

A közbiztonság infrastrukturális tényező is, amely befolyásolja a beruházási szándékokat, az idegenforgalmat, az állampolgárok mindennapi életét, hangulatát, a letelepedési kedvet. A térség közbiztonsági állapotát a helyi problémák összessége határozza meg, melyek kezelése és a bűncselekmények megelőzése is csak helyi összefogással lehetséges. A bűnözés mérséklése a lakosság és a rendőrség közös feladata, az igazságszolgáltatási szervekkel (bírók, ügyészség) összhangban. A bűnözés jellegét és nagyságrendjét az országos tendenciák, a gazdasági környezet és a társadalmi problémák indukálják.

6.4.2. Az Észak-Hegyháti Mikrotársaságban működő Polgárőr Egyesületek

Az Észak-Hegyháti Mikrotársaságban jelenleg 2 településen, Alsómocsoládon és Mágocsoson működik Polgárőr Egyesület. Bikalon és Mekenyesen megszűntek, Nagyhajmáson jelenleg a tagok más irányú túlterheltsége miatt szűnnek.

Az Alsómocsoládi Polgárőr Egyesület 2005-ben jött létre a falu és a lakosság védelmének, a közbiztonság megteremtésének érdekében, az ezt megelőző időszakban 1997-óta informálisan már működött. Az egyesületnek jelenleg 14 magánszemély a tagja.

A Mágocsi Polgárőr Egyesület 1997-ben alakult, jelenleg 24 aktív taggal működik.

Mindkét Egyesületi tagszervezete az Országos Polgárőr Szövetségnek, és betartja annak minden szabályait, alkotói törvényeit és annak rendelkezéit. Szoros kapcsolatot tartanak fenn a Baranya Megyei Polgárőr Egyesület Szövetségével, melynek tagjai is, valamint a Baranya megyében működő polgárőr egyesületekkel, a Sásdi Rendőrőrsrel, a Komlói Rendőrkapitánysággal, valamint a térség civil szervezeteivel.

A szervezetek kemelt célja a bűncselekmények megelőzése, a helyi közrend, közbiztonság megteremtése és fenntartása, a különböző tulajdonformák védelme érdekében önkéntes tevékenységet kifejtő állampolgárok (lakosok) összefogása, szervezett működésük koordinációja, rendszeres foglalkozás, a tevékenység szervezeti összehangolása.

Az Egyesületek felelősséget viselnek mindazért, hogy a szabálysértések, bűnelkövetések esetét minimálisra csökkentsék, anyagi, szellemi és természeti erőforrások gondos használatával védelmezik a jövő nemzedékeinek életfeltételeit. Kiemelt feladatként kezelik továbbá a környezettudatos magatartás népszerűsítését, környezetvédelmi akciók szervezését, lebonyolítását, mint pl. a Te Szedd akció.

Önkéntes alapon működő tevékenységük a rendszeres közterületi járőr-szolgálatok, ezen kívül felvilágosítókat hajtának végre. Kiegészítő feladataik között vállalják az Iskola-biztonság megközelítésének biztosítását, az útiúton való áthaladás koordinálásával, az önkormányzati rendezvények idején a parkolás biztonságát, a közrend fenntartását, ez alatt az utakon a forgalomkorlátozások esetén jelzőtűi tevékenységgel segítik a rendezvények lebonyolítását.

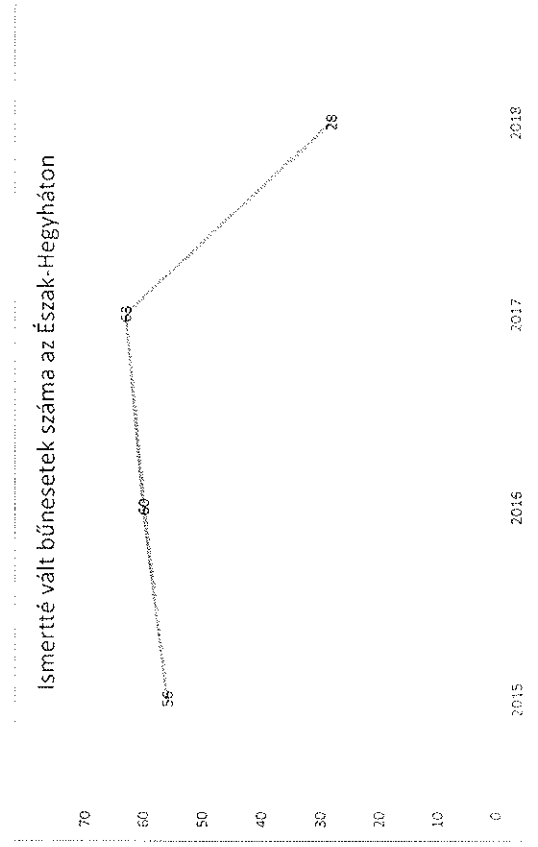
Vállalják egyéni rendezvények esetén is előzetes egyeztetés alapján. (lakodalom, zártkörű gyűlések, stb.) a jelzőtűi tevékenységet, kiemelt járőr tevékenységet.

Részt vesznek a katasztrófák elleni védekezésben, a polgári védelmi szervezetek tevékenységében, a környezet veszélyeztetésének, károsításának megelőzésében.

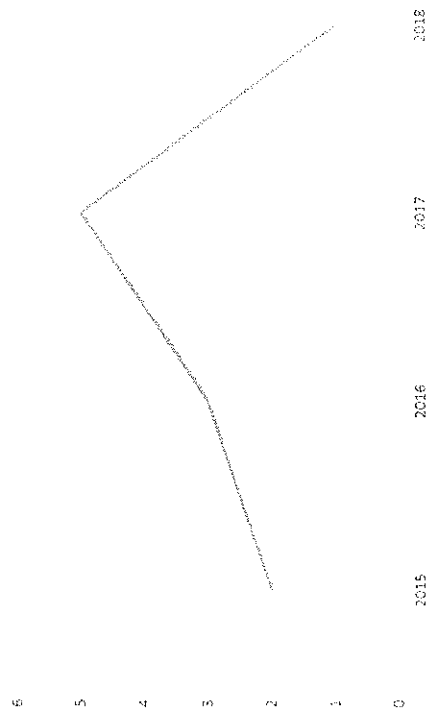
Alsómocsoládon ezen felül 2014. október végén kezdődött meg a Szomszédok Egymásért Mozgalom (SZEM) népszerűsítő és bevezető akciója a településen. Ez egy olyan bűnmegelőzési program, amelynek célkitűzése a lakóközösségen előforduló bűncselekmények megelőzése, illetve korlátozása, mely a közbiztonság javításán túl a közösségi kapcsolatok erősödését is elősegíti. A programon megvalósítása során öt bűnmegelőzési előadás megtartására, azok tapasztalatainak közös lezárására, csapatépítő csoportfoglalkozások szervezésére, majd közös bűnmegelőzési „mini stratégia” kidolgozására került sor. A programnak több pozitív hatása is érzékelhető: erősödött az egyén és iránti felelősségérzet; elsajátították az a tudást, amellyel a rendőrség munkájának segíteni képesek; fokozottabb figyelmet mutatnak értékeink védelme érdekében; kialakult a bizalom a rendőrség munkájával kapcsolatban; továbbá erősödtek a közösségi kapcsolatok. A bevezető akció zárásaként a település minden házának kapujára a SZEM mozgalom működési szimbolizáló táblácskákat kerültek kihelyezésre.

Mágocsoson a Polgárőr Egyesület a gyermekek és fiatalok biztonságát tartja fókuszban, ezért rendszeresek a kerékpáros ügyességi vetélkedők és a célcsoport speciifikus bűnmegelőzési fórumok, ahol a résztvevő generációk nem csupán a korosztályukat leginkább érintő veszélyhelyzetekre készülhetnek fel, mint az időseket fenyegető trükkös lopások, hanem tudatos részvételük az állampolgári bűnmegelőzési rendszerek.

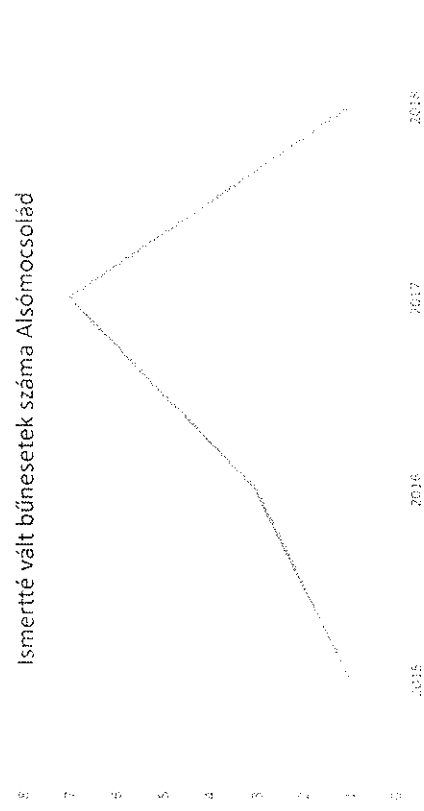
6.4.3. Bűnügyi helyzet az Észak-Hegyháti Mikrotérseghen

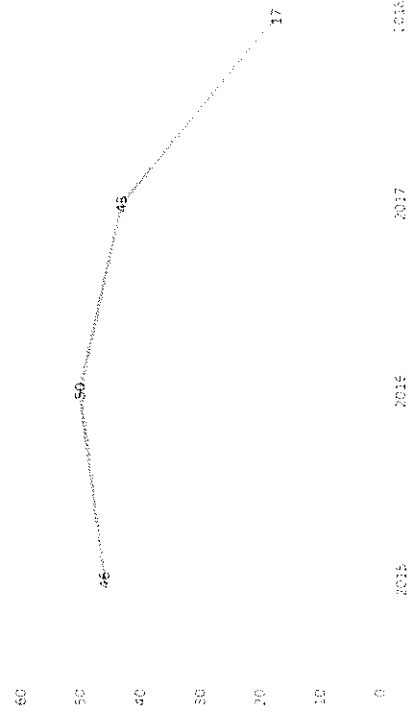
Ismerthté vált bűnesetek száma Bikal

6.4.4. Ismerthté vált bűnesetek száma települési megosziákban

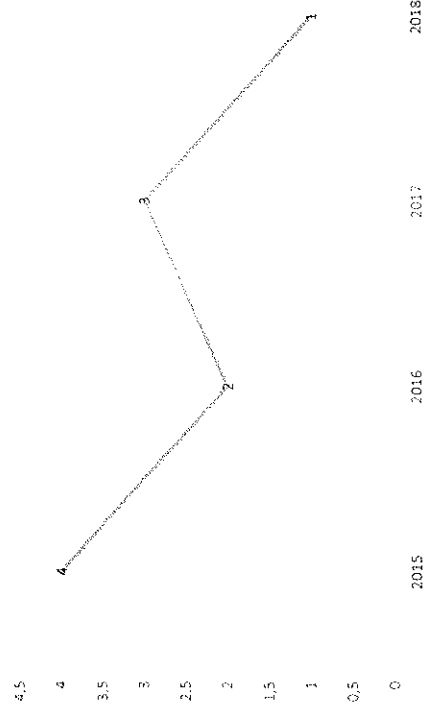
Ismerthté vált bűnesetek száma Mágocs

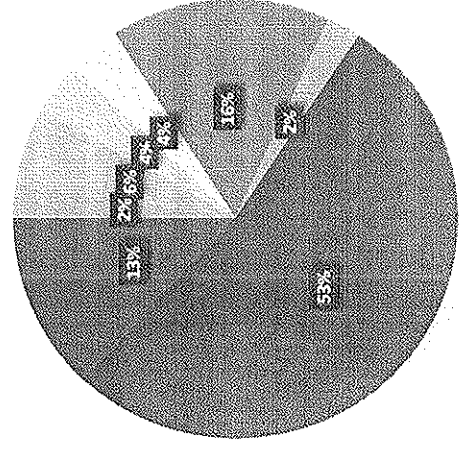
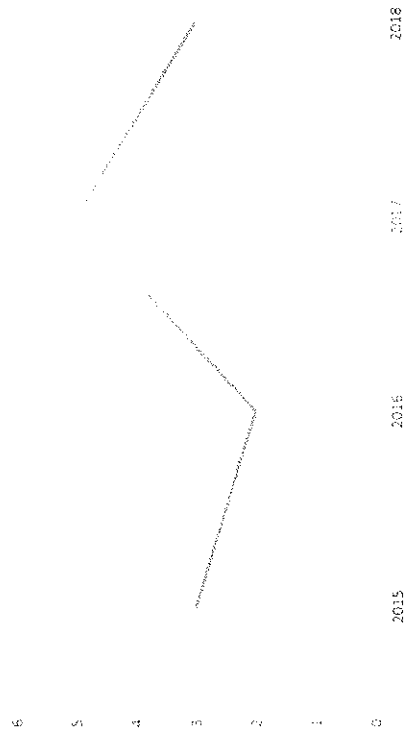
6.4.5. Bűncselekmények főcsoportonkénti megoszlása

Bűncselekmény megnevezése	2015	2016	2017	2018	mindössze
személy elleni bűncselekmények	1	4	4		5
közlekedési bűncselekmények	2	5	3	2	12
a házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmények	3	3	1	1	8
állami igazgatás, igazságszolgáltatás és a közejét elleni bűncselekmények		4	4		8
közrend elleni bűncselekmények	12	7	9	5	33
gazdasági bűncselekmények	1	2	1	1	5
vagyon elleni bűncselekmények	27	33	33	16	109
közrend elleni bűncselekmények	10	6	8	3	27
ÖSSZESEN	56	60	63	28	207

Ismertté vált bűnesetek száma Mékényes

Ismertté vált bűnesetek száma Nagyhajmás

A bűncselekményi kategóriákat tekintve kimagaslóan a vagyon elleni bűncselekmények előfordulása a leggyakoribb, az összes bűncselekmény 53 %-át adja ez a kategória. Általánosságban elmondható, hogy a bűncselekmények száma az évek előrehaladtával törség, szinten stagnál. Az idei évben, bár az adatok a 2018. november 18-i állapotot tükrözik, kifejezett csökkenést mutatnak mind a települések egyéni adatait tekintve, mind a térség összességét nézve. Néhány kategória, mint személy elleni bűncselekmények, a házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmények, az államigazgatás igazságszolgáltatás és a közélet elleni bűncselekmények, a gazdasági bűncselekmények csak elvétve jelenik meg, emelkedtebb, de még nem számottevő a 10 év alatti egyszer veszélyeztetettek kiskorúit, egy készpénz-helyettesítő fizetési eszközökhöz kapcsolódó-, illetve egy választás rendje elleni bűncselekmény történi.

Országos viszonylatban ... így térségünkben is ... az elmúlt években a bűnözés minőségileg új formái jelennek meg. Jellemzően már nem helyi elkövetői körrel kell beszélnünk, hanem inkább „átutazó” bűnözőkről. Ezen bűnözői körök felderítése azonban már összetettebb feladat, amelyhez elengedhetetlen a lakosság segítése.

A bűncselekmények fajtái is megváltoztak. A társadalomban található jelentős feszültségekre utal a véti probléma megoldásaként jelentkező élethelyzetek által motivált erőszakos bűncselekmények elkövetése. Ennek egyik jellemzője az élethez, a testi épséghez fűződő jog elértéktelenedése, a konfliktusok erőszakos megoldására való törekvés, mely egyre jellemzőbb a személy elleni, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni, illetve a vagyon elleni bűncselekmények körében is. A megelőzéshez szükséges anyagi javak korlátozottsága magában hordozza, hogy a bűncselekmények elkövetésének túlnyomó részét az anyagi haszonszerzés motiválja.

6.5. Következtetések

Aktívterületünkön, az Észak-Hegyháza a bűncselekmények száma csökkenő tendenciát mutat. ezért elsődleges célunk a tendencia fokozása, ezen szám alacsony tartása, a lakosság biztonságérzetének fokozása.

A cél elérése érdekében a közbiztonság valamennyi szereplőjének hatékonyabb összefogására van szükség a devians magatartások, jogsértő jelenségek alapos elemzése, a megfelelő következtetések levonása, s azt követően a célok és feladatok helyes meghatározása, majd végrehajtása érdekében.

Az önmagában nagyon pozitív ... de nem elégséges ... ha mindenki teszi a saját dolgát, s a maga területén jól és hatékonyan működik, az eredmények megtartása érdekében jól működő koordináltságra van szükség.

6.6. Beavatkozási területek, célok, intézkedések

Az Észak-Hegyházi Mikrotérségben olyan helyi körülményekhez igazodó stratégiára van szükség, amely konkrét célokat fogalmaz meg, de illeszkedik a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia keretrendszeréhez.

6.6.1. A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésével kapcsolatos célok:

- Ösztönözni kell és a térségbe hívni a biztonságtevő D.A.D.A (Dohányzás, Alkohól, Drog, Aids) rendőrségi programot, mely viselkedési normákat ajánl az adott korosztálynak megfelelő módszerekkel.
- Az iskolai pedagógiai programokba, óvodai nevelési programokba be kell építeni a bűnmegelőzési programokat, vagy ezekkel egyenértékű programokat kell indítani személyiségfejlesztés, én-és szociális kompetencia fejlesztés területén, felvilágosító előadásokat kell szervezni az alkohol-és dropprevenció, a környezeti és természeti értékek megbeesülése területén, valamint olyan alkalmakat, melyek biztosítják az egészség védelmét, valamint a pszichikai gondok megértését. Lehetőseg szerint meg kell hívni szakembereket előadások tartására, tanácsadás, segítségnyújtás céljából.
- A szülők felvilágosításának elősegítése a fiatalkori bűnözésről, annak kockazatairól.
- Erősíteni kell a felvilágosító propaganda tevékenységet, a helyi újságokban, hírlevelekben, a települések honlapjain és Facebook oldalain valamint a térség elektronikus újságjában cikkekkel kell közölni és tájékoztatni a szülőket az ifjúságot, hogy melyik szervhez fordulhatnak.
- Szülői szereppel kapcsolatos felvilágosítás, segítségnyújtás fejlesztése előadások, közösségi alkalmak, személyes beszélgetések során.

- A sajátos nevelési igényű gyermekekre, és a tehetséggondozásra irányuló tevékenységek fejlesztése, a hátrányos helyzetű és hátrányosan hátrányos helyzetű családok segítése, támogatása.
- Sokszínű kulturális, sport, környezetis természetvédelmi polihával ösztönözni kell a köznevelődési intézmény programjait, a sporttevékenységet, a szabadidő hasznos eltöltését biztosító rendezvények szervezését. Ifjúsági programokat, kirándulásokat, kerti-akadémiákat, tevékenységet bemutató rendezvényeket kell szervezni, meg kell ismertetni a fogyasztóvédelmi, tűzvédelmi és munkavédelmi feladatokat.
- A cselengő gyermekek számára felmérés, a velük való foglalkozás módszertanának, tevékenységének fejlesztése. Felmérést kell végezni az intézményekben arról, hogy a fiatalok mivel töltik szünetes a szabadidejüket, milyen foglalkozásokra, tevékenységekre lenne igényük.
- Fokozni kell a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének hatékonyságát. A jelzőrendszer feladata, hogy csökkentsen a bűnelkövetés felé sodródó fiatalok számát. Ennek érdekében szoros együttműködés szükséges a családszolgálat- és gyermekjóléti szolgálattal, az iskolákkal, művelődési - közösségi színterekkel.

6.6.2. Településbiztonság

A térség, benne a települési biztonsága a helyi problémák összességéből tevődik össze, ezért kezelése és a jogsértések megelőzése elsősorban helyi összefogással valósulhat meg hatékonyan. A jogsértések visszaszorítása össz társadalmi igény és feladat, amelyben az állami és civil szervezeteknek az összefogására van szükség.

Az állampolgárok többsége otthonát a nap jelentős részében felügyelet nélkül hagyja, és sokszor védelmére még a manapság már elvárható minimális anyagi ráfordítást igénylő biztonságtechnikai eszközöket sem alkalmaznak. Az emberek közötti kapcsolatok is lazábbak, és gyengül a közösségi kohézió.

Egyes közterületen elkövetett bűncselekmények, a rongálások, a garázdaságok, a testi sértések, a rablások egy jelentős részét szórakozóhelyekről indulva, vagy azok környékén követik el.

6.6.3. Célok az áldozattá válás megelőzése területén

Bűnmegelőzési tervünk meghatározó eleme a gyermek- és fiatalok bűnelkövetésének és áldozattá válásának megelőzése, céljaink:

- a bűnmegelőzési szemlélet beépítése a mindennapokba, ezért az előadók játékos formában közvetítik a gyermekek számára a környezetismeret, a környezettudatosság, a köznyelvi kultúra fontosságát, a közterületi rend, a közbiztonság-bűnmegelőzés értékeit az élményszerű oktatás és a képességfejlesztés előtérbe állításával.
- a gyermekvédelmi jelzőrendszer működését különösen a gyámhivatal, a gyermekvédelem szereplői, az oktatási-nevelési intézmények, a családsegítők és a rendőrség között, hogy a gyermekek, fiatalok sérülésére ne következzenek el bűncselekmény, erőszakot.
- felvilágosító programok szervezése az iskolákban, óvodákban a rendőrség által, ahol a fiatalok megismerhetik, melyek a legjellemzőbb, sérülésekre elkövetett bűncselekmények, tájékoztatást kapnak arról, hova fordulhatnak az őket érő inzultusok esetén.
- felvilágosító előadások szervezése célcsoport specifikusan pl. egyedül élő idős lakosok számára a trükkös tolvajlásról,
- körzeti megbízott gyakori járórendése, a helyi Polgárőrség és önkéntes csoportok szolgáltatásának fokozottabb igénybevétele mellett.
- személyiség fejlesztő programok, hátrányos helyzetű és hátrányosan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, önvédelmi képesség fejlesztése, technikák ismertetése, konfliktuskezelés,
- a hatékony bűnmegelőzési tevékenység érdekében gondoskodni kell a rendőrséggel történő együttműködésről és a Polgárőr Egyesületek megerősítéséről, újradszervezéséről a Polgárőrség éjszakai szolgálatának biztosításával a legfontosabb feladat a jelzőrendszer megerősítése, mely hatékonyabb intézkedéseket tesz lehetővé, a jól működő Polgárőrség képes a helyi civil szervezeteket bevonni, a lakosságot mozgósítani, jó kapcsolatot kialakítani a nyugdíjasokkal, ifjúsági közösségekkel, szervezetekkel.

6.6.4. Célok a közösségi és személyi tulajdon védelme területén

Céljaink között első helyen áll a közösségi és személyi tulajdon fokozott védelme, az ezeket károsító jogsértések megelőzése, a hűnaikalmak csökkentése. A közrend, a közbiztonság és a köztisztaság megfelelő állapota a lakosság biztonságérzetének javítása szempontjából elengedhetetlen. Célunk a közlekedési rend és a közterületek, nyilvános helyek rendjének biztonságának megőrzése.

Ennek érdekében:

- fokozni kell a közösségi színterek ellenőrzését, közbiztonság erősítését, a magántulajdon védelmét,
- közterületek, közparkok rendszeres ellenőrzésére figyelmet kell fordítani és támogatni kell a Polgárőrséget, szükség van a megfelelő közvilágításra, valamint a térfigyelő kamera rendszer tudatos működtetésére, manifesztációtól szükséglet esetén bővítésére, ösztönözni kell a lakosságot, hogy hozzanak létre több, akár csupán településrészeket lefedő önszerveződésen alapuló közösségeket, pl: Szomszédok Egymásért Mozgalmat (SZEM), melynek célja az egymásra figyelés, szükség esetén egymás segítése, jelzések megértése. Különösen fontos lenne ez a tevékenység az egyedül élő idős emberek esetében, mivel egy időben megtört jelzés életet menthet, vagy más bünelkövetést előzhet meg,
- családi és iskolai párbeszéd erősítése, a fiatalok társadalmi beilleszkedésének fokozása érdekében.

6.6.5. Célok a családon belüli erőszak csökkentése érdekében:

- Kiemelkedő fontosságú, hogy erősen hiányos a lakosság erőszakmentes konfliktuskezelési képessége, a konfliktuskezelési technikák, módszerek terjesztése fejlesztésre szorul, ennek megoldása érdekében szükséges fejlesztő programok kidolgozása, végrehajtása,
- a családsegítő szolgálattal bevonásával fel kell térkepezni azokat a körülményeket, melyek a családon belüli erőszakra hatással vannak,
- fejlesztésre szorul az egyházak és családi élettel foglalkozó civil szervezetek erkölcsfejlesztési és értékvédelmi tevékenységének összehangolása, a védőbírói kialakítása.

- hiányzik a családon belüli áldozatok és elkövetők kezelésére irányuló módszertan,
- A körzeti megbízott azonnali értesítése a jelzőrendszer tagjai részéről, ha családon belüli erőszakra szereznek tudomást,
- a területen működő szakember és az érintett intézmények közötti együttműködés szabályrendszerét ki kell dolgozni, erősíteni kell a kommunikációt annak érdekében, hogy a veszélyhelyzet minél korábban felismerhető legyen.

6.6.6. Célok a bűnismétlés megelőzése területén

- A pártfogói rendszer társadalmi megerősítésére szorul, a bűnismétlés megelőzésének állami eszközei mellé kívánkozik a civil, közösségi támogatás is,
- a büntetésüket letöltők társadalmi rehabilitációjának helyi feltételei hiányoznak, kellő figyelmet kell fordítani az átmeneti nevelésből kikerülő fiatal felhőttekre, családsegítő szolgálattal, önkormányzattal, polgárőrség összefogásával,
- növelésre szorul a helyi társadalom toleranciája, integrációra való hajlandósága a büntetett előéletűekkel szemben.

6.7. Várható eredmények

A bűnmegeelőzésben vonta szereplők összehangolt munkája hatására csökkennek a bűnözési mutatók, nő a lakosság biztonságérzete. Nő a lakosok állampolgári felelősségvállalási szintje. Megerősödnek, újja alakulnak a települési polgárőr egyesületek, önkéntes csoportok jönnek létre a közbiztonság javítása érdekében.

A családi, iskolai párbeszéd erősítésével csökkenthető a kallódó, céltalan fiatalok száma. Az iskolának és az egyháznak az erkölcsi nevelésben betöltött szerepe, a gyermekvédelmi rendszer szakmai hatékonyságának megerősítése lehetővé teszi, hogy a fiatal generáció megtanulja a társadalmi konfliktuskezelés erőszakmentes technikáit. A büntetőrend, ezen belül különösen az erőszakos viselkedést tanúsító fiatalok szemérmessége csökkenthető a következményeivel, a mediációs programok alkalmazása fejleszti az esküvői felelősséget. A környezeti és természeti értékek megőrzése érdekében végzett felvilágosító, oktató-nevelő munka eredményeként megelőzhető az építési és természeti környezetet károsító gyermek és fiatalkori bűnelkövetések számának emelkedése.

Az egészségügyi, a szociális szolgáltatások, a foglalkoztatáspolitikai képviselői, az iskolák, a rendőrség, a pártfogók és az igazságszolgáltatási szereplők közötti jelzőrendszer és együttműködés kialakítása, a folyamatos munkakapcsolatok megelőzik a veszélyeztetetté és a veszélyeztetővé válást. A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a bünelkövetés felé sodródó és az áldozattá váló fiatalok számát csökkentő családi, szűkebbi, iskolai, szükség esetén anyagi támogatása megerősíti a kisközösségeket, azok erkölcsi alapjait. A gyermekek iránti felelősség érvényesítése, a családi felelősség növelése csökkenti a fiatalok körében a devianás viselkedésformák terjedésének esélyeit.

A fenti tevékenységek eredményeként a korszályokon belüli növekednie kell az eseti, a kirekesztett csoportok iránti toleranciának.

A szocializáció egyéb körülményeinek kedvező irányú befolyásolása, különösen az első munkavállalók szakképzésének erősítése elősegíti a fiatalok társadalmi integrációját, az esélyegyenlőség érvényesülését.

6.8. Intézkedési terv

A kiűzött célok végrehajtása érdekében a programba bevont intézmények együttműködésével az alábbi intézkedési terv végrehajtása javasolt.

6.8.1. Feladatok a gyermek-és fiatalkorú bűnözés csökkentése területén

- A gyermek-és fiatalok: bűnözés megelőzése és csökkentése érdekében az önkormányzatok összehívják a rendőrség által szervezett biztonsgnővelő SULIZSARU és D.A.D.A program térségi jelenlétét, megvalósítását,
- az önkormányzatok összehívják a sokszínű kulturális, sport, környezet-és természetvédelmi tevékenységeket, programok, rendezvények szervezését a szabadidő hasznos eltöltését: hivatású tevékenységeket, segítse elő ifjúsági szervezetek, közösségek szervezését,
- javasoljuk, hogy a köznevelési intézmények pedagógusai, nevelési programjaiba lehetőség szerint beépítsék a bűnmegelőzési program elemét. (felzárkóztatás, tanórán kívüli programok szervezése, a közbiztonság-növelés, a környezeti-és természetvédelmi tevékenységek, stb.)

- javasoljuk települési és térségi szinten Bűnmegelőzési és Környezetvédelmi napok tartását, Családi Egészségnapok, Tűzoltó versenyek, közlekedési versenyek megszervezését,
- az óvodákban valósuljon meg továbbra is a személyiségfejlesztésre és az érzelmi biztonság megteremtésére épülő integrált nevelés,
- készüljön felmérés a nevelési-oktatási intézmények, valamint a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat részéről a fiatalok szabadidejének hasznos eltöltésére vonatkozó elképzelésekről, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igény gyermekekre,
- mediációs, szupervíziós, konfliktuskezelő technikák megismerése és alkalmazása a jelzőrendszer tagjai részéről,
- egészséges életmódra nevelés, a dohányzás és alkoholizmus témakörökben kerüljön sor felvilágosító előadások megtartására, a szabadidő hasznos eltöltésére vonatkozó propaganda tevékenységre.

6.8.2. Feladatok a településbiztonság javítása, a közösségi és személyi tulajdon védelme területén

- A települések közvilágítási rendszerének vizsgálata, modernizálása, folyamatos működtetése,
- a térfelügyelő kamerarendszerek tudatos, ellenőrzött működtetése, manifesztálódott igényekre bővítése, illetve Mékényes Községben történő kiépítése, pályázati források igénybevételevel,
- a körzeti megbízottak újján el kell érni a minél jobb rendőri lefedetiséget, a preventív és reagáló rendőri erők folyamatos jelenlétét a térség minden településén,
- a közlekedésbiztonság szempontjából sebességállapító zónák kijelölése és technikai fejlesztése elsősorban az oktatási, egészségügyi és szociális intézmények környezetében,
- ösztönözní kell a lakosságot a Szomszédok Egymásért Mozgalm (SZEM) létrehozására, egymás segítésére, jelzések megtételére.

6.8.3. Feladatok az áldozattá válás megelőzése területén:

- A rendőrség biztosítson fokozott járőri jelenlétet a polgárőrökkel együtt a köznevelési intézmények és az ifjúsági szórakozóhelyek környékén.
- előadások szervezése célcsoport specifikusan pl. fiataloknak az alkohol- és drogrevenció területén, időseknek a trükkös tolvajlás elkerüléséről,
- a Polgárőr Egyesületek továbbra is teljesítsenek a biztonságérzet javítása érdekében a közterületeken nappali és éjszakai gyalogos járőrszolgálatot.
- a polgárőrök vegyenek részt a rendőrségi razziákban, biztosítsák a rendezvényeket és sporteseményeket, vegyenek részt környezet-és természetvédelmi feladatok ellátásában, tüzvédelmi tevékenységek segítségével.
- a családsegítő szolgálat tevékenységével segítse elő, hogy a lakosság, illetve a fiatalok bejelentést, észrevételt, figyelemfelhívást tegyenek a közbiztonsági szervek felé, szükséges a lársas és mentális segítségnyújtás az alkoholizmus és más tudatmódosító szerek elleni küzdelem során,
- a mentális és fizikai önvédelmi képességek erősítése, elsajátításának elősegítése a lakosság körében, az önvédelmi képességet fejlesztő önvédelmi technikák ismertetése, kiterjesztődés megelőzése.

6.8.4. Feladatok a családon belüli erőszak csökkentése érdekében

- A családsegítő szolgálat tevékenységével segítse elő, hogy a hátrányos és hámozottan hátrányos helyzetű rétegekhez tartozók, munkanélüliek vegyenek részt az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatási programokban, civil szervezetek fórumain, vegyenek részt szabadidő hasznos eltöltésére irányuló és egyéb szervezett programokban.
- az egészségügyi területen dolgozók tevékenységükkel segítsék elő, hogy a depresszióra hajlamos, egészségárosodott személyek, az alkoholisták, dohányosok felvilágosító előadásokon, egészségvédelemmel kapcsolatos programokon vegyenek részt, továbbá ismerjék meg a kezelési módokat.
- meg kell ismertetni a lakossággal az erőszakmentes konfliktuskezelési technikákat, módszereket, be kell vonni az egyházakat és a családi élettel foglalkozó civil szervezeteket az erkölcsi értékek közvetítésébe, terjesztésébe.

- a családon belüli erőszak áldozatainak és elkövetőinek kezelésére irányuló módszertan fejlesztése és kapcsolódó programok bevezetése.

6.8.5. Feladatok a bűnméltetés megelőzése területén

- Az önkormányzatok és intézmények népszerűsítsék a bűnmegelőzést és teremtsék lehetőséget a lakosságnak, valamint az érintett szervezeteknek a bűnmegelőzésben való aktív részvételre, támogatassák a pártfogó felügyeleti rendszert.
- a fogalomtisztelet és fogalomtechnikai megoldásokkal meg kell szüntetni a közlekedés biztonságát és zavartalanását veszélyeztető okokat, körülményeket.

6.8.6. Összehangolt kommunikáció

A térség minden kommunikációs eszközét – települési újságok, térségi nyomtatott és elektronikus újságok, hírlevelek, honlapok, Facebook oldalak- összehangoltan, tudatosan és rendszeresen használja fel az alábbi területeken:

- a Polgárőr Egyesületek és önkéntes csoportok munkájának bemutatása, láthatóvá tétele, népszerűsítése a társadalmi ismertség/élmertség megteremtése, a taglétszám növelés érdekében
- az információi terv keretén belül megvalósuló események, beruházások népszerűsítése, eredmények disszeminációja.
- releváns témákban felvilágosító, ismeretterjesztő anyagok közzététele.
- együttműködő partnerek kommunikációjának biztosítása.
- szélesebb körű társadalmi együttműködés generálása.

7. Összegzés

A térség bűnügyi statisztikáinak elemzéséből megállapítható, hogy kisebb jelentőségű bűncselekmények váltakozó tendenciában előfordulnak, de az Észak- Hegyháti Mikrotérség településcímeinek közbiztonsága jónak értékelhető.

A bűnmegelőzésben eredmények eléréséhez hosszabb időre van szükség. Az időtényezői nagymértékben meghatározza a települési önkormányzatok mindenkori költségvetésében rendelkezésre álló, bűnmegelőzésre felhasználható források mértéke.

A célterületeken meghatározott feladatok hatékony végrehajtásával megakadályozható a mért bűnügyi mutatók romlása, elérhető azok javulása, megteremtve ezzel a biztonságos Észak- Hegyháti Mikrotérséget, mely ennek hatására jobban képes megtartani népességét, vonzóbbá válik a betelepülni szándékozók szemében.

Fogalomtár¹⁶

Biztonság: gyűjtőfogalom, amely magában foglalja a belső rend és stabilitás biztosításai jogi és rendszertei eszközökkel, illetve az állam intézményei által. Értékelhető és elfogadható biztonság az állampolgárok közreműködése nélkül nem képzelhető el.

Csoportosulás: 3-10 főből álló, egységes akarat elhatározással fellépő csoport.

Tömeg: egy adott helyen és időben, egymással ideiglenesen valamilyen kapcsolatban álló, a társadalommal, egyes szervezetekkel, csoportokkal vagy személyekkel szembeni magatartásukban, megnyilvánulásaikban hasonló jellemzőket mutató, legalább tíz főnél több egyén összessége.

Katasztrófa: a veszélyhelyzet kihirdetésére alkalmas, illetve e helyzet kihirdetését el nem érő mértékű olyan állapot vagy helyzet, amely emberek életét, egészségét, anyagi értékeit, a lakosság alapvető ellátását, a természeti környezetet, a természeti értékeket olyan módon vagy mértékben veszélyezteti, károsítja, hogy a kár megelőzése, elhárítása vagy a következmények felszámolása meghaladja az erre rendelt szervezetek előírt együttműködési rendben történő védekezési lehetőségeit, és különleges intézkedések bevezetését, valamint az önkormányzatok és az állami szervek folyamatos és szigorúan összehangolt együttműködését, illetve nemzetközi segítség igénybevételét igényli.

Közbiztonság: folyamatosan változó egyensúlyi állapot, ahol a cél a társadalom és az egyének nyugalmát, biztonságát, sérthetetlenségét szavatoló és mindezeket az értékeket veszélyeztető hatások közötti egyensúly fenntartása. A közbiztonság a társadalom zavartalan működésének feltétele, nem árgyiasult infrastruktúra.

Közrend: összességében a jogi rendet jelenti. Feltételezi a köz értékeit magában hordozó jogrendszer létét, és egy olyan közigazgatási rendszer, valamint igazságszolgáltatás meglétét és működését, amely képes a jogszabályokban előírt magatartások kikényszerítésére.

¹⁶ Forrás: 4.40. J. sz. rend. Szavaz. J. sz. rend. C. F. SZ. 2017. 67-68. o. sz.

Közterület: a közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amelyet rendelkezésének megfelelően bárki használhat, ideértve a közterületek közútként szolgáló és a magánterületek a közforgalom számára a tulajdonos (használó) által megnyitott és kijelölt részét, továbbá az a magánterület, amelyet azonos feltételekkel bárki használhat.

Magánlakás: a lakás (üdülő, nyaraló) vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó, nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület.

Nyilvános hely: olyan létesítmény, épület, építmény, vagy a közterületnek rendezvény megtartása céljából vagy más okból lezárt része, ahová az üzemeltető, a tulajdonos, a szervező által meghatározott feltételek mellett bárki bemehet, vagy ott tartózkodhat.

Rendészet: sajátos közigazgatási tevékenység. A rendészet jelenti az állammak azt a működését, amellyel az emberek engedelmességi kötelezettségét érvényesíti, amely a közrend tiszteltében tartására, az állami szervezet működésének zavartalanására irányul.

Rendőrség: állami, fegyveres rendvédelmi szerv. A rendőrséget az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv, valamint a terrorizmust elhárító szerv alkotja.

Rendvédelem: az állam fellépése a közrendre veszélyes események megakadályozására vagy megőrzésére.

Rendvédelmi szerv: a rendőrség, a katasztrófavédelem állami szervei, a hivatásos tűzoltóság, a NAV vámőrségszervei, valamint a hűntetésvégrehajtási testület.

Súlyos szerencsétlenség (baleset): az emberek életét, egészségét és környezetét, anyagi értékeit súlyosan veszélyeztető vagy károsító esemény, amelynek következményei az erre szervezett erőkkéi elháríthatók, felszámolhatók, és nem igényli a katasztrófa esetére vonatkozó különleges intézkedések bevezetését.

Tanú: az a személy, akinek bizonyítandó tényről tudomása lehet.